

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1909 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Programul ziarului nostru e bine cunoscut publicului cetitor român, prin urmare e de prisos a-l mai schița de nou.

Rugăm deci pe vechii noștri abonați, să ne dea și în viitor sprijinul necesar, grăbindu-se cu renoirea abonamentului, și stăruind pentru lățirea ziarului nostru în cercul amicilor și cunoștilor lor.

Abonamentele se fac prin mandat postal, trimițându-se prețul înainte. Numele abonatului, împreună cu locuința și posta ultimă, să se scrie corect și legibil, pentru ca la postă să nu se facă greșeli. Bani de abonament se trimit Administrației tipografiei arhidiecezane în Sibiu (Nagyszeben), strada Măcelarilor, Nr. 45.

Administrația.

Nr. 12074 Pl.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al bisericii ortodoxe din Transilvania și Mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Prea onoraților protopresbiteri, onoratei preoțimi și iubiților noștri poporeni de orice stare și pozițiune din arhidieceza noastră transilvană, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos iar dela noi arhierescă binecuvântare.

«Nașterea ta Christoase Dumnezeu nostru a răsărit lumii lumina cunoștinții».

Când ajunge omul creștin vre-o zi însemnată și de bucurie, mai întâi mulțumește lui Dumnezeu, pentru ajungerea ei, apoi cugetând se întreabă: pentru care pricină aceea zi, este de bucurie și însemnată?

Din darul lui Dumnezeu ajungând noi iubiților mei fii sufletești, iarăș ziua cea însemnată și de bucurie, a nașterii Domnului nostru Iisus Christos, pre care mulți dintre cunoscuți și prieteni, n'au ajuns'o, după ce ne-am întrunit în sfânta biserică, și am mulțumit lui Dumnezeu, pentru ajungerea ei, urmează să cercetăm și noi: pentru care pricină, nașterea Domnului, este de atâta bucurie și însemnată?

Pentru a afla mai ușor, pricina bucuriei, va fi bine să ne reamintim, iubiților, că atunci, când preabunul Dumnezeu, întru adâncă sa înțelepciune, a făcut lumea cu toate bunurile ei, a făcut-o, de sigur, spre un mare scop, și pentru că o și stăpânească cineva, bucurându-se de toate ale ei, și cine altul să o stăpânească decât omul, ființa cea mai aleasă a lui Dumnezeu, omul cel făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, spre bine și fericire? De aceea, la facere, și zise Dum-

nezeu oamenilor dintâi: «Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul».

Durere însă, că binele și fericirea oamenilor n'a ținut mult, pentru că în urma păcatului strămoșesc, întru atâta s'a întunecat mintea lor, încât ei nu mai cunoșteau nici pre adevărul Dumnezeu, nici chemarea lor. Oamenii nu știau cine și spre ce scop a făcut lumea; nu știau cine și spre ce scop i-a făcut pre ei, nu știau ce este omul venit pe lume fără voia lui, carele tot fără voia lui, va fi silit, odată, a și părăsi lumea; oamenii nu știau ce-i așteaptă după trecerea din această lume; iar în rătăcirea lor, nici nu se mai închinău adevărului Dumnezeu, ci la soare, lună, stele și la alte făpturi neînsuflețite, decăzând la cea mai tristă și dureroasă stare.

Mii de ani au fost oamenii în asemenea stare tristă și dureroasă, în care timp, toți filozofii și învățații, de pe acele vremi, au cercat să afle pre ziditorul și taina zidirii lumii; să afle pre făcătorul și scopul facerii omului; n'au ajuns însă a afla nici a cunoaște pre aceea ființă prea înțeleaptă și atotputernică, care a făcut și conduce toate cu adâncă înțelepciune, n'au ajuns să cunoască pe adevărul Dumnezeu, nici scopul ființii omului, până când n'a «sosit plinirea vremii», până când n'a venit din cer pre pământ, fiul lui Dumnezeu Domnul nostru Iisus Christos, să șteargă osânda păcatului și a întunecului, și să aducă în lume «lumina cunoștinții», pre care o întonează troparul acestor sărbători, prin cuvintele: «Nașterea ta Christoase Dumnezeul nostru a răsărit lumii lumina cunoștinții».

Numai Domnul nostru Iisus Christos a descoperit oamenilor, pre unul adevărul Dumnezeu, numai Domnul nostru Iisus Christos a descoperit oamenilor, că Dumnezeu a făcut lumea și pre om, de aceea mai aleasă dintre toate făpturile sale, cu suflet nemuritor, cu minte înțelegătoare și cu voie slobodă, ca să stăpânească toate, preamărind pre Dumnezeu, și prin tot mai multă lumină a cunoștinții, și prin tot mai mare perfecționare și desvoltare a puterilor sufletești și printr'o vieață religioasă să ajungă binele vremelnic și fericirea cea vecinică: *scopul suprem al omului*.

Iată dar iubiților, motivul pentru care nașterea Domnului și serbarea amintirii ei, a fost, este și va fi pururea de cea mai mare însemnată și bucurie. Iată de ce s'au bucurat la nașterea Domnului, îngerii în ceriu și oamenii pre pământ, cântând: «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace și între oameni bunăvoie». Iată pentru ce a zis și îngerul la nașterea Domnului: «Iată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă astăzi mântuitor Christos Domnul». Iată pentru ce au alergat și magii dela răsărit, cu daruri la închinăciunea Domnului. Iată de ce ne-am întrunit și noi acum, în număr așa mare, în sfânta biserică, ca să ne bucurăm Domnului, și să sărbăm și noi, împreună cu ceilalți creștini, de pre pământ, amintirea nașterii Domnului.

Din acestea învederează iubiților, că bucuria cea mare de nașterea Domnului, este, că Domnul a adus în

lume lumina cunoștinții, a șters osânda păcatului, și ni-a arătat, că Dumnezeu pentru noi oamenii a făcut pământul cu toate bunurile lui, iar pre noi ca să-l stăpânim, în această vieață, iar după trecerea din vieață să ajungem și fericirea cea vecinică.

Dacă însă pre lângă toate aceste mari daruri, numai unii oameni se văd a fi mai bine și mai ferice, iar cei mai mulți luptă greu, cu neajunsuri de tot felul, la aceasta nu Dumnezeu e cauza, carele iubeste și consideră pre toți deopotrivă fii ai săi.

Precum fiecare bun părinte doarește bine și fericire tuturor fiilor săi, iar dacă totuși numai unii dintre acei fii ajung bine și ferice, iar alții sunt rău și neferice, vina nu o poartă părintele. Tot asemenea și Dumnezeu părintele nostru cel ceresc, voeste deopotrivă binele și fericirea tuturor, iar dacă totuși mulți dintre oameni, ajung rău și neferice, vina o poartă ei înșii.

Din acestea veți înțelege iubiților, că soarta și viitorul oamenilor, și așa și al nostru, atârnă mult dela noi înșine, și mai ales dela lumina noastră cu «lumina cunoștinții» și dela ținerea la legea Domnului. Adecă dacă ne vom lumina și noi și vom ține și la legea Domnului, atunci și soarta noastră va fi bună și ferice, dacă însă nu ne vom lumina și noi ca celelalte popoare mai înaintate, atunci soarta noastră va fi tot mai tristă și dureroasă.

Atât pentru lumina noastră, cât și pentru ținerea la sfânta lege, Domnul nostru Iisus Christos, la reîntoarcerea sa la ceriu, ni-a lăsat și nouă o bună maică, care de veacuri ne ocrotește la sânul ei, ferindu-ne de toate relele, păstrându-ne limba, legea și datinile strămoșești; iar cea bună maică e sfânta biserică creștină, pentru noi biserică noastră strămoșască, întemeiată pe credința în Dumnezeu și pe fundamentul cel vecinic al iubirii de Dumnezeu și a deapropelui.

De aceea cea bună maică, la anumite ocazii, ne întrunește la sânul ei, la împreună rugăciune către Dumnezeu, apoi și să ne lumineze cu lumina cunoștinții și să ne învețe a lucra numai cele bune și folositoare, ferindu-ne de cele rele și păgubitoare.

Precum vedeți iubiților, biserică nu este numai loc de rugăciune, ci și de luminare și de învățătură, pentru creștinii cei mai în vârstă, precum e și școala pentru tinerime. De aceea se și îndeplinesc, în biserică noastră, slujbele dumnezeiești, în auz și în dulcea noastră limbă maternă; de aceea se predau și se cetesc scrierile și învățăturile sfinților Evangeliști, Apostoli, Proroci și ale sfinților Părinți, pentru că din toate acelea să luăm nu numai îndemn de evlavie și de fapte bune, dar și niște învățături bune și folositoare. Tot pentru învățătură și luminare, a mai întemeiat biserică și școala sa confesională, pentru pregătirea tinerimei, cu învățăturile trebuincioase în vieață.

Ce ferice ar fi oamenii dacă ar ține la învățăturile acelei bune maici, dacă s'ar lumina, și ar ține și la legea Domnului, dacă ar iubi pre Dum-

nezeu și ar face voia lui, pentru că să-i iubească și El, și să le facă voia lor. Dacă ar iubi pre deapropiele ca să-i iubească și el, dacă n'ar face rău unii altora, ci din contră, dacă s'ar ajuta unii pre alții, în neajunsurile lor; și dacă s'ar mângâia unii pre alții în durerile lor; atunci ar veni și pre pământ împărăția lui Dumnezeu din ceriu, pre care o cerem în rugăciunea de toate zilele, prin cuvintele «Tatăl nostru, să vină împărăția ta, precum în ceriu, așa și pre pământ», atunci ar fi raiu și pre pământ. Căci atunci n'ar mai fi certe și neînțelegeri între oameni; n'ar mai fi dușmăni și prigoniri, n'ar mai fi judecați costisitoare, și alte asemenea rele, n'ar mai fi lipsă nici de atâția judecători și diregători, și așa n'ar mai fi trebuință nici de atâtea sarcini și dări grele.

Iată dar iubiților, cum numai prin biserică și școală putem ajunge și noi la lumină și cultură și la cunoașterea legii Domnului; iată cum numai prin cultură și lumină, și prin ținerea cu tărie la legea Domnului, putem ajunge și noi la tot mai multă vază și bunăstare, ca și ceilalți compatrioți, și cum ne putem apropia tot mai mult de bine și fericire.

Deci dar ce v'aș putea recomanda mai cu căldură, și la aceasta ocaziune, decât să țineți cu toată tăria la acele două așezăminte sfinte, scumpe moșteniri părintești, adecă la biserică și școală, să le sprijiniți și voi din toate puterile, cum sprijinesc și alții pre ale lor; apoi să le cercetați cât mai regulat, cei mai în vârstă biserică, iar tineretul școala, ca să vă luminați tot mai mult, și să vă ridicați și voi la aceea vază, cinste și bunăstare, la cari s'au ridicat și ceilalți compatrioți ai noștri. Căci până când nu ne vom lumina și noi, cum se luminează și alte popoare, să nu tragem nădejde de bine.

Deci veniți să ne propunem iubiților, a îmbrățișa și noi, tot cu mai multă dragoste cele două așezăminte sfinte: *Biserica și Școala*, și a le ajuta, din toate puterile noastre, ca să-și poată împlini marea lor chemare. Veniți să ne propunem a le cerceta cât mai regulat, să nu fie între noi nici unul, carele mai ales în Dumineci și sărbători n'ar cercetă biserică regulat, și nici un părinte carele nu și-ar trimite pruncii la școală, să învețe legea Domnului; să învețe cum să câștige mai cu înlesnire cele de lipsă; cum să-și știe apăra dreptul său, în caz de lipsă, și să devină membri folositori ai familiei, ai bisericii, ai neamului și ai iubitei noastre patrii.

Pre lângă acestea mai cultivați și pacea, dragostea și bunăînțelegere în casele și în familiile voastre; căci numai așa va fi și darul lui Dumnezeu între voi; trăiți în pace și în bunăînțelegere și cu ceilalți compatrioți ai voștri, sprijinindu-vă împrumutat în neajunsurile voastre; fiți silitori la lucrurile voastre, ceace puteți face azi nu amănați pe ziua de mâine, care nu știți ce poate aduce; cruțați agonișita voastră, și din câștigul din zile bune, păstrați o parte și pentru zile grele; feriți-vă de fapte rele făcând fapte bune; cei mai cu

și miluiți pre cei lipsiți; pentruca așa nu numai aceste sfinte zile, dar și celalalte ale vieții voastre, să fie tot mai îmbucurătoare și mai tignite.

Ceeace dorindu-vă și eu, tuturor mari și mici, bogăți și săraci, și poffindu-vă, ca aceste sfinte sărbători, precum și cele apropiatoare ale anului nou și ale botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate și mulțămire, acum și la mulți ani fericiți, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Sibiiu, la sărbătorile nașterii Domnului din 1908

al vostru tuturor

de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Pe pământ pace!

Sibiiu, 4 Ianuarie n. 1909.

Și iarăși serbăm venirea Mântuitorului în lume, pentruca să mântuiască lumea de păcat și de periciune. Pentruca mare era decadenta morală pe atunci în lume, atât de mare, încât curățirea nu se putea face decât prin un nou potop, care să spele dela suprafață tot ce era rău și stricat, pentru a se crea o lume nouă, cu moravuri și deprinderi mai bune.

Dar n'a venit potopul, ci a venit mântuirea. Nu a venit moartea, ci viața. A venit lumina cea vie și adevărată, ca să lumineze mințile și inimile oamenilor. Să le lumineze și să le îndrepte!

Din iesle a răsărit lumina aceasta, ca o stea luminoasă, pentru a propovedui lumii iubirea și adevărul. Crai dela răsărit au alergat la iesle pentru a se închina luminii trimise în lume, iar îngerii cântau în cor imn de preamărire, zicând: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire!*”

Pace și bunăvoire! Acestea sunt darurile trimise de sus, pentruca omul să le ascundă în inima sa și să le păstreze, ca daruri dumnezeiești. Împăratul păcii le-a adus în lume, El, care nu a cunoscut ura, cearta, ori dușmănia, ci numai blândețea, umilinta, dragostea pentru toți și față de toți. El, fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume pentruca să arate omului calea adevărului, să-l răscumpere din păcat și să-l facă desăvârșit, așa cum îl contempla-se dintru început tatăl cel din ceriuri.

Dar a venit în lume, și lumea nu l'a cunoscut. A vorbit omului, și omul nu l'a înțeles. Și nu-l înțelege nici astăzi. Pentruca el a ve-

stit *pacea și bunăvoirea*, omul propăgă ura, cearta, dușmănia, războiul între om și om. El a arătat calea binelui și a adevărului, omul urmează calea nedreptății.

Nu e pace și bunăvoire între oameni, cu toate că în fiecare an biserica ne aduce aminte de nașterea celui ce pentru a propaga pacea a venit în lume, și cu toate că știm, că numai pacea produce mulțămire, fericire, bunăstare, înaintare, pecând certele, împărecherile, dușmăniile, nu produc decât stricăciune.

Iar fără pace și bunăvoire între oameni nu se pot face lucruri bune și mari, cum am voi noi să facem, poporul român din patria aceasta. Unde fiecare vrea să fie mai mult decât ce e, și mai cuminte decum e, chemat să critice tot ce se face și pe toți cari fac ceva, nu se poate vedea spor și înaintare spre binele dorit de toți, ci tot mai spre rău au se fie împinse lucrurile, spre paguba noastră a tuturor.

Pretutindenea printre oamenii nostri nu sunt decât certe și dușmăni, neînțelegeri și desbinări, cari nu ne fac nici o cinste, și nu ne aduc nici un folos. La orice acțiune însă, dela care este a se aștepta succes, se recere întâiu de toate bună înțelegere, pace și bunăvoire între cei chemați să o săvârșască, solidaritate între ceice urmăresc scopuri și interese comune. Iar nouă ne lipsește buna înțelegere, ne lipsește disciplina, și ne lipsește organizarea. Și fără de acestea nu se pot da lupte politice, iar celce intră în ele, se duce la o înfrângere sigură.

În ajunul acestei zile mari, când milioane de inimi se bucură și așteaptă, ca dela altarele bisericilor să le sune de nou glasul ce cântă despre „*pacea pe pământ și bunăvoirea dintre oameni*”, să ne gândim deci toți la imperioasa necesitatea de a fi toți uniți în cugete și în simți, și uitând toate năcăzurile, toate miserile, tot amarul ce ni s'a dat a-l înghiți, să inaugurăm o eră nouă de bunăînțelegere, de pace și bunăvoire, de frățietate și solidaritate, pentruca vremile sunt grele și numai așa vom putea învinge răutatea lor, dacă uniți vom lupta în contra lor.

E timpul suprem pentru a merge mână în mână, umăr la umăr, în șiruri închiegate, iar nu răslețiti, și a nume, nu pentru a cuceri și a câștiga, pentruca nu avem ce și dela cine, ci pentru a apăra, a conserva și asigura pe seama urmașilor aceea ce mai avem, ce ne-a mai rămas din moștenirile primite dela înaintașii nostri, cari iarăși numai așa le-au putut câștiga, că au luptat pentru

dobândirea lor în rânduri bine închiegate.

Pacea și bunăvoirea să se sălășuiască deci în inimile noastre, a tuturor! În preajma sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului aceste daruri cerești le implorăm dela pro-nia divină pe seama poporului român din patria aceasta, vrednic de o soarte mai bună:

Pace și bunăvoire!

Procesul pentru mănăstiri.

În procesul intentat din partea metropoliei noastre bisericei sârbești, pentru cedarea celor trei mănăstiri, cari compet bisericii noastre, anume: mănăstirea din Bezdin, Sânt Georgiu și Meșici, toate în Banat: biserica improcesuată sârbească și-a înaintat răspunsul la actul de improcesuare.

E o lucrare uriașă, savârșită de patru advocați, dintre cei mai buni, de naționalitate sârbească, lucrare care se estinde pe câteva sute de pagini tipărite, format mare, și conține o sumedenie de date istorice, împărțite în patru părți, toate chemate să dovedească, cumcă pe vremea înființării mănăstirilor din întrebare, *nu erau* Români în Banat, deci mănăstirile reclamate din partea noastră n'au putut să fie înființate de Români, ori pentru Români, ci de Sârbi, pentru Sârbi.

Se provoacă apărătorii intereselor bisericii sârbești la istoriografia nostri mai noi, dnii *N. Iorga* și *Dr. A. Bunea*, cu cari vreau să dovedească, că pe atunci, în secolul 15 și 16, biserica noastră nu a avut nici o organizație, deci n'a putut să aibă nici mănăstiri, și se face provocare și la dl *Iancsó Benedek*, care încă împărtașește vederile istoricografilor nostri din era nouă.

Domnului advocat *Dr. Emil Babeș* din Budapesta, reprezentantul metropoliei noastre gr.-ort. române, îi revine acuma greutatea de a răsturna cu dovezi acceptabile din partea judecătoriei toate excepțiunile Sârbilor. Și după cum suntem informați, domnul *Babeș* își consacră acum tot timpul și întreaga activitate acestui proces de mare însemnătate pentru noi, studiind răspunsul Sârbilor și adunând materialul pentru replica, care are să fie înaintată judecătoriei până în 16 Martie n. 1909.

Domnul *Dr. Babeș* are ca colaboratori la săvârșirea acestei munci grele pe domnul *Nicolae Zigre*, secretarul nostru metropolitan, și pe dl *Dr. G. Alexici*, un bun scrutător al trecutului nostru și cunoscător

profund al istoriei bisericei noastre și al celei sârbești. Iar în adunarea datelor îi dau bun ajutor Preacuvioșii Lor Arhimandriții *Hamsea* și *Mangra*, și distinsul advocat din Timișoara *Em. Ungurianu*.

Și până va fi gata replica dlui advocat *Babeș* putem anunța, că s'au găsit și vor fi întrebuintate date foarte prețioase și autentice, din cari se va putea convinge judecătorii, că nu e întemeiată de loc afirmarea Sârbilor, că în secolul 15 și 16, când s'au înființat cele trei mănăstiri numite, nu ar fi existat Români în Banat, mai ales în comitatul Timișului, pe teritoriul căruia se află mănăstirile; ci că tocmai din contră, au fost Români, dar n'au fost Sârbi, decât numai niște familii singuratice. Și când Sârbii au venit în număr mai mare în Ungaria, la anul 1690, sub conducerea patriarhului *Cernovici*, mănăstirile toate au existat deja, și au fost încredințate patriarhului spre administrare numai în mod „*provisoriu*”, dându-se atunci titlul de patriarh al „națiunilor sârbe, valahe, și bulgare.”

Făcând aceste comunicări publicului care se interesează de procesul bisericii noastre pentru mănăstiri, dorim dlui advocat *Babeș* și colaboratorilor săi bun succes la munca grea pe care au să o săvârșească!

Un caz interesant.

— Din tainele legii școlare. —

După înțelesul dispozițiilor cuprinse în art. de lege XXVII din 1907, învățătorii aplicați la școalele noastre confesionale se împart în două categorii: învățători ordinari definitivi și învățători ajutători sau suplenți. În senzul §-lui 9 din lege, fiecare post învățătoresc în regulă sistemizat trebuie întregit în mod definitiv prin învățător calificat după lege. Învățători ajutători sau suplenți se pot institui numai în cazul, când postul devine vacant prin moartea, sau prin abdicarea învățătorului definitiv (§. 2, alinea 5), sau când învățătorul e suspendat, eventual penzionat din oficiu (§. 28). Provisoratul din aceste două cazuri nu poate însă dura mai mult, ca un an, și ca învățătorii suplenți sau ajutători să poată funcționa neconturbat chiar și pe durata acestui an, comuna bisericească e datoare a petiona la comisiunea administrativă pentru a-și exopera concesiune din 6 în 6 luni. Adecă la începutul fiecărui semestru com. bis. trebuie să expereze concesiune pentru a putea funcționa învățătorul

FOIȘOARĂ.

Colinde.

I.

Refren: Dimineața lui Crăciun!

Ce sară-i estă sară?
— Asta-i sara de Crăciun,
Să te veselești, om buu,
La cea masă de mătasă.
— Dar pe masă ce mai sunt?
— Că mai sunt faclii arzând.
— Printre faclii ce mai sunt?
— Că mai sunt colaci de grâu.
— Printre colaci ce mai sunt?
— Tot cupe pline cu vin.
— Da' la masă cine-mi șede?
— În cornul întâiu de masă:
Șede bunul Dumnezeu,
În al doilea corn de masă
Șede sfântul Petru,
La al treilea corn de masă
Șede Ion Sântion,
La al patrulea corn de masă
Șede jupânul de gazdă,
C'un păhar galben a mână,
Tot închină și suspină.
Și închină la răsărit,
Să-l audă Domnul Sfânt,
Domnul Sfânt pe-acest pământ.
În toarta păharului

Sorisa-i raza soarelui,
În buza păharului
Scriu-i spicul grâului,
În fundul păharului
Scriu-i vița viuului.
Ei beură, cât beură,
Dumnezeu din grâu grăură:
— Dai, noi, Petre, să mergem,
C'avem mari de cununat
Ș'acă mici de botezat.
La cei mari ce dar li om da?
Da-li om boi buni ne'nvățați,
Trăi vor și 'nvăța-i-or;
Da-li om cai buni, ne'nvățați,
Crește-or mari și 'nvăța-i-or.
Prea e mândră colinda,
Dela noi, dela vre-o doi,
Noi silim de o ziem,
Voi siliți de o plătiți;
Mai vârtos dela Hristos
C'un colac de grâu frumos,
Și o p'oseă de vinar,
Să o tragem pe sub nas.
Să fi, gazdă, sănătos,
Pe la anul sănătos!

II.

Refren: Domnului și-al nost' Domn!

Colo'n jos, lui din jos,
La porțita lui Hristos,
Fac Grecii o mănăstire,
Zidescu-o cu 'ngrijire,
Cu ușorii de tămăie,

Cu ușle de făclie
În dânsa cine-și cântară,
Și 'nlontru și din afară?
Nouă popi, nouă dieci
Și p'atăția patrierei.
Slujba sfântă cine-o ascultă?
Că și-o ascultă Maica Sfântă
Cu fiuț micuț în brațe,
Ce tot zbiară și nu tace.
— „Taci, fiule, taci, dragule!
Eu ție țiu-dăru,
Cu ce t'ei îndestul:
Două mere, două pere,
Și vei merge 'n raiu cu ele.”
Fiul plânge, nu mai tace.
Maică sa n'are ce face.
— „Taci, fiule, taci, dragule!
Eu ție țiu-dăru,
Ce 'n lume mai scump va fi:
Păharul botezului,
Seannu! județului.”
Fiul plânge, nu mai tace,
Maică-sa n'are ce face.
— „Taci, fiule, taci, dragule!
Eu ție țiu-dăru,
Ce 'n lume mai scump va fi:
Câți coconi de-amu or fi,
Tu pe toți-vei boteza.”
Aceasta zi preasfântă
Și sărbătoare mărită
Noi poftim ca să vă fie
La mulți ani cu bucurie!

(Din Maramureș.)

Tit Bud.

Cărți mai nouă.

— Dare de seamă. —

— Ioan Pop-Reteganul, *Povestiri*, 1 volumaș de 66 pag. — V. Alexandri, *Poezii alese*, 1 vol. 95 pag. — V. Gr. Borgovanu, *Ionel, Principii morale și creștinești de educațiune*, cartea VI., 42 pag. — Oct. Goga, *O seamă de cuvinte*, 1 vol. 82 pag. — A. R. Dobrescu, *Cum să trăim?* 74 pag. Toate apărute în editura „Biblioteca populară a Asociațiunii” (numeri 28—32), cu tip. tipogr. arhidiecezane, Sibiiu 1908.

Răposatul Pop-Reteganul a fost un adevărat tip dascălesc, bun învățător al copiilor și totodată iscusit sfătuitor al țărănilor. De aceea copiii din șase comune, unde pe rând a muncit, îl iubeau cum rar s'a pomenit să fie iubit un învățător, iar părinții lor țineau foarte mult la el, mândrindu-se cu „dascălul nostru”, de câteori li-se da prilej.

Se mai știe afară de aceasta, că modestul muncitor a fost un neobosit culegător de materialuri folclorice: de poezii, datine, povești număroase și anecdote.

Cu toate aceste însușiri bune, felul său de a povesti, atât în lucrările originale, cât și în poveștile auzite din popor, nu are duhul meșterilor povestitori ai satelor, și nu are nici rafineria celor ce publică astăzi volume de povești și povestiri: felul său de a spune lucrurile curge lin și înecetșor, ca un izvor de apă caldă și fără multă putere.

suplent; o comună bisericească, care a uzat de acest favor un an, în anul proximo școlar e datoare a întregi postului învățătoresc. Condițiile administrative sunt imputernicite, ca pe învățătorii altcum instituiți, la propunerea inspectorului de școli regesc, să-i depărteze din școală cu forța brachială.

Cu privire la modul de întregire a posturilor învățătoresc sunt normative dispozițiile statutului organic și ale regulamentului școlar. În sensul acestor norme în biserica noastră, posturile învățătoresc se întregesc pe bază de concurs și prin alegere, efectuită în sinodul parohial electoral, convocat anume spre acest scop cu 8 zile înainte. Dacă o comună bisericească din lipsă de candidați, sau, și mai ales din alte motive, nu întregeste postul prin alegere, cere dela Consistor instituirea unui învățător provizor.

Și iată-ne ajunși cu povestea la cazul concret, asupra căruia am ținut să atrag atenția organelor noastre bisericești școlare.

La începutul anului școlar 1907/8 comuna bis. Săliște, din comitatul Sibiiului, a cerut dela Consistor, ca să institue în postul învățătoresc vacant pe candidatul deplin calificat, Ioan Miclăuș, originar din Săliște. (In „mărginimea” noastră încă se află o bună doză de patriotism local, ca și în Scheii Brașovului. „Găgani” de acolo, aici se cheamă „coldani”. Nota Red.)

Consistoriul a încuviințat cererea comunei bisericești îndrumând comitetul parohial a se conforma dispozițiilor legii, adică a cere pe seama învățătorului instituit concesiune de a putea funcționa dela comisiunea administrativă. Președintele comitetului parohial din Săliște, Dr. Nicolae Comșa s'a contormat acestei îndrumări. Comisiunea administrativă prin rezoluția Nr. 710/1908 nu numai că a denegat concesiunea cerută, pe motiv că nu ocuă nici unul din cazurile înșirate mai sus, și considerând, că postul învățătoresc de sub întrebare e vacant de mai mulți ani, și considerând, că învățătorul instituit de asemenea funcționează de mai mulți ani tot numai în calitate de suplent, la propunerea referentului a declarat pe învățătorul Ioan Miclăuș definitiv instituit la școala din Săliște. Întrebarea, că ce motive a putut îndemna atât pe inspectorul regesc, cât și pe comisiunea administrativă, ca să treacă granița competenței lor, și să eludeze dreptul de alegere al sinodului, — o lăsam deschisă.

Volușul apărut acum conține cinci povestiri: Mamă, unde-i Joiana, Tata Pamfil, Bătaia lui Dumnezeu, Surdul, și Bunea. Povestirile sunt alese dintre lucrările ce le-a trimis „Asociațiunii” autorul însuși, cu puțin timp înainte de a muri. În fruntea lor dl. O. Goga ne dă o prefață, unde se tâlmăcește în câteva cuvinte calde viața și calitățile descolului și povestitorului dela sătulețul Reteag.

Cuprinsul povestirilor va putea fi folositor pentru poporul iubitor de cetanie.

Poezii alese din Alexandri — deși aranjate uneori cam întâmplător, au fost spicuite cu perfectă competență.

Pe 95 de pagini s'au intrunit cele mai frumoase versuri ale poetului dela Mircești, începând cu „Cântecul gintei latine”, cu „Doina”, „Hora”, „Mândruță dela munte” șol., cari toate s'au răspândit mai ales prin ajutorul melodilor, și până la cele mai bune *Legende* și *Pasteluri*, cari formează gloria de artist a lui Alexandri.

O prefață, scrisă de cel mai priceput dintre toți criticii literari, căți i-am avut vre-odată în Ardeal, schițează viața și însemnătatea lui Alexandri, fără exagerări în bine sau în rău, cum au făcut mai târziu scriitorii, cari s'au ocupat cu lucrările poetului.

În contra abuzului săvârșit de comisiunea administrativă, președintele comitetului parohial din Săliște a tăcut apelației ministrului de culte, cerând nimicirea rezoluției comitatense și respectarea dreptului autonom al comunei bisericești de a-și alege pe învățătorii școlii confessionale. Și — minune mare, — dl. ministru s'a pus de astădată pe partea dreptății. Ordinațiunea ministerială e dată sub Nrul 69432/1908 și în traducere fidelă are următorul cuprins:

Rezoluția comisiunii administrative Nr. 710/1908. adusă în chestiunea definitivării învățătorului diplomat, Ioan Miclăuș, aplicat ca învățător substituit provizor la școala elementară gr.-or. din Săliște, *nevând bază în lege, se modifică*, iar susținătorul de școală se deobligă, ca până la începutul anului școlar 1908/9 să-și alege în mod definitiv învățător calificat în regulă și cu diplomă.

Motivare: Art. de lege XXVII din 1907, precum și Instrucțiunea ministerială, dată întru executarea acestei legi, investesc comisiile administrative comitatense numai cu dreptul de a permite aplicarea de învățătorii substituiți la școlile populare confessionale sau comunale; în urmare în cazul de față comisiunea avea să decidă numai, că înouiește cererea comitetului parohial de a aplica învățător substituit sau ba! În locul ministrului ordinațiunea e subscribită din partea secretarului de stat, Tóth.

Am dat publicității acest act, ca cei chemați să se orienteze și să înțeleagă, că nu toate abuzurile săvârșite de organele administrative hiperzelozose, află aprobare la forurile mai înalte, dacă la timp s'a cere respectarea legii. Și încă o învățătură de ordin moral: *Cel ce vrea să intre în casă pe fereastră, de regulă rămâne pe stradă.*

Pentru posturile vacante dela școala din Săliște s'a publicat concurs. Au competat 8 candidați, dintre cari sinodul parohial a ales pe cei doi cu calificățiune mai înaltă, deși erau — „coldani.” — Interesele școlii sunt salvate.

Cerberus.

Din protopresbiterate.

Conferința preoțească din protopresbiteratul Sebeșului.

Daia, în 18 Decembrie v.

Preoții tractului — după premergerea celor rituale în biserica cea nouă — se întrunesc în sala cea mare a școlii noastre din Sebeș în ziua de 3/16 Noembrie, unde părintele protopresbiter S. Medeanu prin o cuvântare acomodată declară conferința de deschisă.

După constituirea biroului, prezidiul comunică tristul și durerosul caz despre încetarea din viață a zelosului paroh Izidor Blaga din Lancrăm și propune, ca conferința să dea expresiune durerii sale pentru această pierdere. Conferința își exprimă părerea de rău prin sculare.

Prefața d. Chendi vorbește cum-pănit și cu iubire de adevăr. Criticul arată, cum opera lui Alexandri a reușit să salveze limba română de orbecările prin întunecul unui trecut fantastic, cum poetul, cu piesele sale dramatice a luminat și mai luminează viața teatrului român de pretutindenea, cum trei din poeziile lui Alexandri, și adevăr *Sentinela*, *Hora unirii* și *Peneș Curcanul* au însemnat „trei culmi mărețe în activitatea poetului, în literatura noastră și în genere în istoria noastră contemporană, culmi pe cari sunt așezate, frumoase prin concepția și execuția lor, trei monumente: al conștiinței noastre naționale, al unirii Principatelor și al vitejiei române”, cum în sfârșit Alexandri și-a schimbat în bine păreri greșite ce avuse odată despre Ardeleni.

Asociațiunea din Sibiu, când ne pune în mână astfel de volum, are dreptate să ceară răspândirea lui.

Ionel, (Principii morale și creștinești de educațiune), este cartea a VI. și cea din urmă în Ionelul dlui profesor Borgovanu.

Cei ce vor da cu ochii de cârticoică — am dori să fie cât mai numeroși — n'au să se înspăimânte nicidecum la certyarea titlului grav și profund de „Principii morale și creștinești de educațiune!”

Făcându-se apoi apelul nominal se constată prezența alor 25 preoți, ear absența nescuzată a preoților Ioachim Cărpinișan din Călnic și G. Perian din Șugag se pedepsește cu câte 10 cor. în favorul fondului tractual.

Urmând discuțiunea asupra serviciului divin, servit de părintele capelan T. Morariu din Berghiu, acesta pe lângă unele observări se declară de succes. Predica, care din lipsa predicatorului E. Imbăruș nu s'a putut rosti unde i-a fost locul, — conferința ascultă cu plăcere predica părintelui Nic. Dura, lucrată tot pentru aceea Duminecă și fiind corespunzătoare o declară de succesă.

Să iau spre știre și conformare cercurile consistoriale Nr. 2550 Bis. 7833 Bis. și 11 452 B.s., ear cercularul Nr. 11076 referitor la înființarea băncii culturale „Lumina” formează o preocupățiune de căpetenie a conferinței și ședința s'a suspendă pe 10 minute pentru consultare și subscrierea de acți.

După redeschidere, urmându-se ordinea de zi, părintele A. David cu multă competență, având convenit experiențe în această materie, raportează asupra ordinului consistorial Nr. 5230 Bis. referitor la înființarea de fonduri parohiale pentru trebuințele bisericești. Pe baza rapoartelor din singuraticile parohii se constată, că comunele Căcova, Oarda de sus, Pianul de sus I, Răchita, Strugariu, Sibiișani, Tărtăria și Vințul de jos, n'au fonduri de loc, ear celelalte comune au fonduri și fundațiuni și anume:

a) fonduri de *naturalii* în mărime de 444 Hl.

b) fonduri de *bani* în mărime de 155,844 cor. 40 fl. care sumă se împarte pe parohia tractuală de 22330 cor. 65 fl. — pe parohia centrală Sebeș de 6713 cor. 13 fl. ear pentru fondul protopresbiterat ramâne suma de 66377 cor. 62 fl.

c) *fundațiuni* în mărime de 37340 cor. 88 fl. dintre cari 14232 cor. 10 fl. cad pe parohia centrală Sebeș, iar restul de cor. 23108-78 pe parohiile tractuale. După ce s'a mai dau apoi unele norme de purcedere și îndrumare specială pentru toate parohiile, conferința enunță ca conclud obligator pentru preoții unde nu sunt fonduri, înființarea de fonduri până la proxima conferință; iar pentru preoții unde sunt fonduri, continuarea cu înființarea și a altor fonduri reclamate de trebuințele parohiei.

Fiind timpul înaintat, conferința a lege o comisiune de trei, care să studieze temele din program și să vie apoi la proxima ședință cu raport și propuneri concrete. Se mai dă acestei comisiuni spre studiere și cercularul comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română” referitor la înființarea de cursuri pentru instruirea analfabeților — și ședința se ridică.

Conferința își continuă programul în ședința a II-a ținută la 29 Noembrie v. când după autenticarea protocolului din ședința I. și după constatarea celor prezenți, — prezidiul comunică preoților însemnatul moment din viața binemeritatului protopresbiter penz. Ioan Tipeiu, când acest bărbat devotat bisericeii sale împlinește cu ziua de mână (30 Noemv.) 90 ani dela nașterea sa, — și propune ca din acest incident conferința să ia act la protocol despre meritele dlui protopop pen. I. Tipeiu raportate de tenul bis.-școl. timp de 45 ani cât a condus acest tract și să dea es-

— căci autorul se ferește de a se adânci în teorii, potrivite să adoarmă cetătorii, cărora li-se adresează. Dimpotrivă. În formă de povestiri pentru toți părinții, cari au copii de crescut, cârticelele dlui Borgovanu vreau să dovedească cu pilde luate din mijlocul vieții de toate zilele, că fericirea omului stă în muncă, în păstrare și în sănătate, în înțelepciune și bunătate, în nădejdea și în iubirea lui Dumnezeu. Partea VI. are următoarele materii:

1. Să nu te însoțești cu oameni răi.
2. Să nu te împrietenești cu străin de neamul tău.
3. Nerecunoștința fiască, și
4. Cum să te păzești de boale?

Cu partea aceasta se completează și se termină povestea creșterii lui Ionel.

O seamă de cuvinte, de Octavian Goga, lovesc în păcate și slăbiciuni mai vechi și mai nouă, dând povești și îndrumări îmbrăcate cu un rar meșteșug de vorbă: un meșteșug care are darul să fermece. Aici nu ni-se mai îmbie zeamă caldă de lă-măie; aici avem șampania, mai totdeauna veritabilă, iar șampania încă este leac în anumite cazuri.

O seamă de cuvinte au apărut ca articole de gazetă, de unde le-a spicuit autor, publicându-le în volum, însoțite de obser-

presiune sentimentelor sale de venerațiune. Conferința cu unanimitate și cu multă însuflețire ia act despre meritele protopresbiterului penz. I. Tipeiu și decide, ca felicitările și urările de bine să le aducă jubilandului în corpore.

Intrându-se apoi în ordinea de zi, dl protopresbiter raportează asupra rapoartelor despre activitatea pastorală a preoților dela ultima conferință și constată — ca cel mai chemat — că a.) Preoții din comunele: Berghiu, Căcova, Deal, Loman, Petrifalău, Pianul de sus II, Pianul de jos, Răhău, Săsciori, Sebeș, Sebeș și Vingard, au desvoltat deplin activitatea pastorală; b.) Preoții din comunele: Daia, Lancrăm și Ohaba, au desvoltat activitate multăitoare; c.) Preoții din comunele: Căcova, Călnic, Căpâlna, Pianul de sus I, Răchita, Tărtăria și Vințul de jos au desvoltat puțin activitatea pastorală; iar d.) Preoții din comunele: Oarda de sus, Sibiișani și Șugag n'au dovedit nici o activitate. În fine propune iar conferința decide, ca să se exprime laudă și recunoștință preoților în măsura în care dănuș și-au dat silința a satisface misiunii pastorale, îndemnându-i a nu slăbi nici în viitor în nizuințele lor de până acum. Față de preoții, cari n'au desvoltat nici o activitate, conferința își exprimă displăcerea, având a se urma față de dănuș conform concluzului conf. din anul trecut.

Chestiunea cursurilor cu țărani, unde să se învețe cetitul și scrisul, considerându-o prezidiul ca pe una dintre cele mai importante probleme, care preocupă opinia publică de azi, o pune la ordinea zilei. Raportorul comisiunii dl Tit Morariu arată cât de poruncitoare e necesitatea ținării acestor cursuri pentru țărani nostri rămași pe o treaptă culturală atât de înapoiată și propune introducerea de cursuri pentru analfabeți în toate comunele, încă în decursul acestei ierni, iar pentru acest scop cei chemați la timpul său să se îngrijească, ca din fondul tractului, ajuns — precum s'a văzut — la o cifră atât de frumoasă, și din averea despărțământului să se voteze mai multe premii, mai solicitând și concursul celor două bănci „Agricola” și „Sebeșana” aflătoare pe teritoriul acestui tract.

Conferința recunoscând importanța cea mare a acestor cursuri pentru țărani nostri, pentru că s'ar putea oare o binefacere mai mare decât „a deschide orbului isvorul luminii, decât a face să fulgere și în mintea bântuită de întunec scântea științei?” — decide înființarea de cursuri pentru analfabeți în toate comunele tractuale, încă în iarna aceasta, iar pentru acest scop să se dea cel puțin 10 premii de câte 50 cor.

Preoțimea tractuală pentru a satisface angajamentul luat de sub nr. prot. 14 după ce prezidiul încheie conferința, mulțămind celor de față pentru interesul și bunăvoința arătată la desbaterea obiectelor puse la ordinea zilei, — își îndreaptă pașii către locuința jubilandului protopresbiter pens. I. Tipeiu. Aici unul dintre frații tâlmăcește în cuvinte calde sentimentele preoțimeii. Iubilandul — cu lacrimi în ochi — mulțămeste pentru atențiunea dată acestui praznic familiar: „puterile trupești — iubiriilor — mi-au sleit, dar inima și dragostea mea pentru neam și biserică îmi este mare”, zice cel sărbătorit. După aceea — foarte prevenitor — schimbă câteva cuvinte cu fiecare dintre preoți, strângându-le mâna.

varea, că „nu pot fi judecate, decât pe vivit rolului modest ce-l au articolele de gazetă”. Noi credem, că aici poetul scapă din vedere faptul, că: articolele sale acum se publică de nou, de astădată în formă de carte, făcută de același autor, în viață și în putere, prin urmare pot fi judecate din acest punct de vedere.

Judecată severă, cu toate acestea, nu putem să facem, ci ne mărginim la mai puțin, la una sau două observări, iar la sfârșit vom adăuga o modestă întrebare, pusă cetitorilor.

Măestria de a ști da gândurilor haine atât de strălucitoare, împedecă adeseori pe mulți de a zări un lucru, care în realitate poate să fie greșit.

Greșală ni-se pare bunăoară a crede, că vei contribui la ștergerea umilinței țărânești, scriind (pag. 14) de un cutare ne-roman, de un „amarat de sas, îmbrăcat nemțește, cu nădragi rupți și cu fața ca pământul... o greblă de om acru, învelit în niște haine șterse... cu ghețele scâlciate... tras-împinsul... Omul nostru dela sat, cetind vorbele de soul acesta, se va simți încurajat în firea lui destul de batjocoritoare. Ce e mai mult: va cărti poate tocmă asupra aceluia, dela care mai are ceva de învățat... Greșală socotim, că este bunăoară și asefăcută (pag. 11) între român ca între sas ca meșteșugar... O

In sfârșit preoțimea mângăiată, că a putut da expresiune sinceră sentimentelor ei isvorâte din inimă curată și din adevărată iubire și dragoste față de acest preavenerat părinte sufletesc, să departe renoindu-și urările de bine.

I. C.

Chestiuni școlare.

Unitatea organizării corpului didactic.

De D. Bedelean, învățător.

Dacă stăm și ne gândim la timpul trecut, involuntar ne vine întrebarea, cu ce ne-am îmbogățit, ce am câștigat mai de folos, mai statornic pentru noi în timpul acela? Răspunsul ni-l putem da ușor, suntem mai bogăți în experiențe.

Experiența ce ne arată însă? Că foarte puțin ponderăm în culpăna sorții poporului nostru.

Am văzut în anii trecuți „congresul dascălilor” finit cu un faliment strălucit. A venit „ancheta” care a avut același rezultat, iar în fața evenimentelor cari vin asupra noastră noi stăm neputincioși.

Eu aflu motivul acestui rău în lipsa noastră de organizare. Suntem 3100 învățători, cu atâtea păreri, principii, sisteme, spirit, planuri. Iar când e să îndeplinim ceva, planurile noastre să sparg în pragul faptelor și al neputinței.

Așa însă nu mai merge. În împrejurările acestea grele organizația noastră a învățătorilor de aceeași limbă și lege nu mai poate subsista în izolația ei de azi. Trebuie să ne concentrăm șirurile și puterile, să ne adunăm într-o tabără puternică, unitară, peste care să nu se poată străbate la școlile noastre, atât de dragi nouă, pe cari le-am servit și servim cu cinste și abnegațiune.

Vedem, că în natură nu este repaus. Toate se mișcă, înaintează, conștient, sau inconștient, dar merg înainte, și acțiunii îi urmează succesul. În lume sau progresăm, sau ne nimicim. În loc nu stăm.

Devisa vieții nu-i pacea, ci lupta. Să frunzărăm numai în cartea vieții și vom vedea, că dela începutul istoriei până în prezent a fost o luptă continuă, neîntreruptă. În lupta asta cel învingător a fost cel pătruns de simțul unirei, au învins oei „uniți în ougete și simțiri”.

Avem noi o corporațiune, dela care depinde viitorul neamului nostru. Intre membrii corporațiunii acesteia nu este însă legătură neincunjurabilă, nu-i răspândită pe deplin între ei conștiința solidarității, nu s uniți în ougete și simțiri. Și corporațiunea aceasta are de a se lupta cu neștiința, care e inamicul cel mai mare al omeniei. În contra acestui inamic are lipsă de o putere unitară și bine organizată.

Tocmai acestea ne lipsesc, două lucruri fără de cari în lupta mare nu ne putem duce ca să învingem. Și cu toate, că ne lipsesc, noi nu facem nimic cu fața pentru delăturarea răului acestuia.

Prin conferențele învățătoarești s'a discutat despre o organizare, care să aduna pe toți învățătorii români din Ungaria sub un stindard, dar vorba vorbă a rămas.

Dela munca noastră depinde îndeplinirea visului nostru. Și precum un vis, un ideal avem, așa și munca noastră o direcțiune, o cale trebuie să aibă. Timpu-

rile sunt grele. Vedem, că zilnic ni-se îngreunează starea, care numai eri încă era suportabilă. Ba se zărește o furtună amenințătoare, în fața căreia numai cu puteri mari vom putea sta.

Și puterea e în unitate.

Deci să ne punem pe lucru. Să propagăm ideea mare, să inițiam faptele „Asociația”, care să întrunească pe toți învățătorii români la un loc. Fiind chestia importantă, nu numai să o punem la ordinea zilei, ci pentru realizarea ei să și facem pașii recerși. Numai noi învățătorii gr. or. suntem la 1600, cari dacă am realiza asocierea, am putea face mult pentru înaintarea noastră culturală și materială.

Taxa de membru să fie 12 coroane anual, ar intra deci 19.200 cor. Socotind că s'ar face membri și din intelectualii și poporul nostru, ba s'ar face membri și școlile noastre în serviciul cărora stăm, am căpăta o sumă din care s'ar plăti munca învățătorilor dela revista *Asociației*, s'ar plăti secretarul, casarul etc. am putea ajuta pe colegii nostri aruncați pe drumuri, am putea înființa institute, burse pentru copiii nostri, sau chiar pentru noi. Așa purceând am da un avânt înbucurător vieții noastre culturale.

Revista dascălimei numai așa s'ar putea înființa și susține. Și care dintre noi dascălii nu află de necesară o revistă pedagogică? Fără revistă e stearpă orice muncă a noastră. O revistă bună e o putere nemăsurat de mare. E un mijloc de propagandă, de comunicare intelectuală între membrii, și de orientare.

Lângă revista s'ar înființa bibliotecă centrală (despre care a mai fost puțină vorbă), care ar avea menire să răspândească cărți printre popor. Munca învățătorilor de pe sate ar fi ușurată, succesul mai mare, având oamenii cărți de citit la îndemână.

„Secțiunile tractuale” ar aranja în decursul anului concerte pe sate, împreunate cu prelegeri populare, din cari ar avea și Asociația folos, dar folosul cel mai mare l-ar avea oamenii, a căror înaintare atât de aproape stă de sufletul nostru.

Corurile secțiilor ar cultiva în inimile oamenilor muzica bisericească și lumească și ar soata la lumină cântările noastre populare atât de frumoase.

Am zis, că se formăm Asociația cuprinzând pe toți învățătorii români. Fiind că noi înainte de toate interesele vitale ale românismului le servim, ideea asta ar fi salutară.

Insă de nu se poate așa, s'o facem pe base confesionale, noi cei 1600 învățători gr. ort. români!

Dor învățătorii! Cătră D-Voastră, cei din Bnat, Munții-Apuseni, Maramurș, Țara-Oltului, Bihor, îmi îndrept cuvântul și vă reamintesc cuvintele apostolului: „Răscumpărați vremea, că zilele rele sunt”.

Sunt în deplină convingere, că realizarea ei aduce cu sine multe jertfe, poate că așa de mari, că la prima vedere unii vor zice că lucrul e imposibil. Ne trebuie însă numai simț de jertfă. Să ne uităm la scopul pe care-l servim, și dacă suntem în clar cu el, datorința noastră e, ca să și facem tot posibilul pentru realizarea lui. Va trebui să ne luptăm cu multe greutăți, însă tot începutul e greu!

Dela sate.

Curs de vierit în Aciliu.

— 30 Decembrie n.

Comuna Aciliu (tr. Săliștei), înconjurată din toate părțile cu coline și dealuri frumoase, este dela natură favorizată pentru cultura pometei și a vieritului.

Cunoscând aceste împrejurări favorabile și avantajose locuitorii acestei comune, încă din vremuri vechi au cultivat acești doi rami ai economiei, cu atata rentabilitate, încât acestea au format decenii de-a rândul principalul lor izvor de venit.

Intru atata a fost legată bunăstarea poporului și a comunei de productivitatea acestor rami, îndeosebi de a vieritului, încât progresul mai mare, atât în viața particulară, cât și în cea publică să pot constata îndeosebi în acei ani, cari au fost mănoși în vin.

E foarte natural, că plaga cea mare a viilor, filoxera, a trebuit să însufe îngrijorare locuitorilor acestei comune. Deja de prin anii 1900—1901 să vedeau urme, pe unele dealuri împodobite cu vii, cari dădeau a înțelege sosirea și înstăpânirea oaspelui nechemat. Timp de vreo 3—4 ani — mai înlesnind lăptirea filoxerei și secețele îndelungate — a fost destul, ca sute de jugăre de vii să fie pustite. Frunțile comunei noastre în deplina cunoștință a pericolului ce ne amenință, chibzuit'au toate căile și mijloacele, ce ar trebui urmate întru delăturarea răului. După ce o acțiune mai în mare de cu bună vreme pusă la cale a fost împedecată de răutatea anumiților „binevoitori ai poporului” s'a început în postul crăciunului din estan curs teoretic precum și practic cu poporul din ramul vieritului.

Glasul iubitelui nostru părinte, al parohului I. Opoiu și al veteranului învățător N. Iosif, nu a mai răsunat în pustiu. Sala școlii, unde s'au ținut din partea lor mai multe prelegeri, deși e destul de spațioasă, s'a dovedit de astădată prea mică. Alergat'a, pe lângă tinerimea adultă, partea cea mai mare a bărbaților mai tineri, cari mai mult sunt interesați la reconstruirea viilor. Cursul resp. prelegerile s'au ținut în numele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

S'a vorbit pe larg despre diferitele soiuri de viță americană, cari soiuri să folosesc și reușesc între împrejurările noastre, și despre însușirile lor. Deasemenea s'a demonstrat scopul folosirii lor în viticultura nouă.

Lucrarea resp. rigolarea pământului ca o cerință fundamentală a fost la început pertractată. S'a atras atențiunea asupra favorurilor, ce le au vierii din partea statului, atât la procurarea viței, precum și în cei dintâi ani ai reconstruirii, ear altoirea viței s'a amânât până în postul Paștilor, parte din lipsa recușitelor, parte din scurtimea timpului.

Atunși la glasul chemător al zeloșilor noștri conducători, alergam cu mai mare dragoste spre a continua earăși firul întrerupt. Și avem firma convingere, că în primăvară, când sosi-va timpul spre a reincepte lucrările viei, înarmați cu frumoase cunoștințe teoretice și practice, vom fi fiecare un propoveditor, un învățător în cercul seu.

Vom ști să prețuim cu mai multă pricepere bunăvoința conducătorilor noștri și ne vom feri, ca nu cumva să ne fie „rătăcirea de a doua mai rea, decât cea dintâi”.

Un ascultător.

ECONOMIE.

O reuniune care mancește.

(*) Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului, condusă în timpul de față de dl căpitan I. P. și asesor consistorial Pan. Lucaș, a împlinit douăzeci de ani dela înființarea ei.

Ce a lucrat, și cât a făcut reuniunea aceasta în restimp de două decenii, și cum a fost întâmpinată de poporul nostru, se va putea judeca mai exact din câteva date, ce le publicăm aici, și asupra cărora atragem luarea aminte mai ales a oamenilor cărturari trăitori în atingere nemijlocită cu economii noștri.

Am scos datele acestea, frunzărind cuprinzătorul raport, al douăzecilea, apărut tocmai acum și întocmit de dl Victor Iordășianu, secretarul reuniunii.

În timp de douăzeci de ani s'au ținut în 47 de comune „întruniri agricole” în număr de 50, în care s'au tratat chestiuni de interes economic; în adunările generale anuale, precum și în câteva prelegeri populare, urmându-se același scop economic, numărul întrunirilor se urcă la 78, — va să zică aproape patru întruniri în fiecare an. Am scos la iveală cifrele acestea cu atât mai vărtos, cu cât nici unul din funcționarii reuniunii de agricultură n'a fost și nu este salarizat din mijloacele ei (averea totală a reuniunii e astăzi peste 22 de mii cor.)

(Firește, că nesalarizarea conducătorilor are și o parte foarte salutară: nepriocupții nu se îmbulzesc la „posturi”).

Privitor la cultura vitelor, s'au aranjat 17 expoziții, împreunate cu împărțire de premii, și s'au dat ca premii exponenților 3686 cor. Premiile singuratiche, conform venitorilor, nu pot să fie decât foarte modeste și variază deocamdată între 4—10 coroane pentru un ecoan.

Dorind să răspândească cultura soiului de vite rassa curată Pinzgau, reuniunea a adus un transport de 50 de vite de acest soi din Salzburg în preț de aproape 14 mii cor., și le-a vândut între membrii săi pe lângă plățirea prețului în rate și fără interese.

Când permit împrejurările se mai procură și acum câte o vițea de rassa curată Pinzgau, care se dăruiește agricultorilor, în condițiuni ușoare de împlinit.

Se înregistrează, de altfel, și unele încercări neisbutite: în trei ani s'au dăruit membrilor din diferite comune oi și berbeci de rassa Frieslandeză, cu scop de a introduce și la noi cultura acestei rase de oi, — încercările însă, până acum, n'au reușit.

În interesul culturii poamelor s'au împărțit gratuit altoi de soiuri alese, începând din 1891 și până astăzi, tuturor membrilor din 18 comune. S'au aranjat zece cursuri speciale de pomărit, și patru expoziții de poame: în Săliște, în Sebeșul săsesc, în Sibiu și în Miercurea.

Aproape toate comunele comitatului au primit an de an, tot gratuit, cantități însemnate de sămânțe de trifoiu, luțernă și de napi.

Darul de Crăciun.

— Schiță —

Intr'o stradă infundată, la o margine de oraș, unde nu se pomenesc oameni bogați, trăia o bunică sărmană cu un biet nepoțel. N'aveau nimic pe lume, afară de iubirea unuia pentru altul. Bunica era de vreo șaptezeci de ani, nepoțelul de opt. Mizeria lor o vedea chiar și sărăciimea din vecinătate: va să zică, era în adevăr o mare mizerie.

Socotiți și dvoastră: băețelul era bolnav, slab, zăcea aproape de un an, bunica era bătrână, se simțea aproape neputincioasă, și cu toată sila ce-și da, nu prea putea să lucreze mult.

Noroc, că oamenii săraci sunt de obicei buni cu semenii lor, și miluiesc o sărăcie care este mai de compătimit decât a lor.

Iubirea acestor oameni, împreună din când în când cu mici ajutoare dela cutare Societate de binefaceri, sprjineau traiul neșit al celor doi sărmani.

Pe bunica o chemau mamă Irină, iar pe nepoțel puțul mamei Irine. Nimani nu știa de băiat să aibă și alt nume; lumea nu l-a văzut niciodată alergând, sărind pe uliță, cu ștregărei de vârstă lui. Puțul mamei n'a avut nici un toverș care să strige pe urmele lui, după năravul copiilor, un nume de bățoură cu înțeles absurd și cu rimă sonoră;

asemănare nu lămurește dragostea ce o poartă în general orice plugar pentru pământul lui...

Să arătăm însă ceace ni-se pare mai bun și mai de valoare în cartea poetului: Vom da, ca probă câteva rânduri din articolul ce poartă titlul: Dela noi.

Ascultați:

„Amurgul unei Dumineci de vară... Satul e învălț în căldura adormitoare a lui Iunie, mângăiată din când în când de câte o boare leneșă. Razele de soare cad pieziș pe stogurile de grâu, pe căpițele de fân și se frâng în câteva picături de apă ce au rămas în găleata fântânii. De pe ulița nepodită se ridică suluri de prav, în cari se scaldă câte o găină harnică. Numai înaintea porților au stropit cu bota rotocoale de apă...”

„Târnavă a slăbit tare... I-a mai rămas o ață de apă care curge noroioasă la vale... Intr'un colț la o salcie și-au făcut o gărlă și se bălăcesc bivoliile lui Nicolae Stoaia...”

„Tot satul pare înfășurat într'un giulgiu moale și călduț de pace domoală. Numai chiar mai departe dincolo de vale cătră capul satului se aude o zarvă nedeslușită... Acolo, dacă te apropii, lămurești o zăveră mare. În șura juratului se ține hora. Un arc îndrăzneț încalce și vioară înegrită de vremi și țârlăe sprin-

ten, alături strănută un clarinet. S'aud chiote...”

„Dacă iei drumul cătră mijlocul satului și treci alături de școala acoperită cu șindile, mai încolo spre fântâna cu șipot se lărgește ulița. De aici apuci calea cătră vale și la încrucișarea ulițelor în față se vede o casă cu umerii mai înalți, văruiță alb-vinețiu, cu obloanele verzi deschise cătră seară, cu mușcată și rozmarin între ferești. Alături un frăgar mare o ținea pe după cap. De printre fruze și fragile negre se ridică o cruce de tinichea în vârful coperișului... Asta-i casa popii, a părintelui Solomon...”

Iată o descriere idilică, frumoasă, căreia nu-i lipsesc decât rimele, ca să fie schimbată într'un admirabil pastel, alcătuit în felul lui Alexandri.

De aceea întrebarea noastră este, că n'ar fi oare mai priincios pentru cultura și literatura românească, dacă am întâlni pe dl O. Goga mai adeseori pe câmpul curat și senin al poeziei, și mai rar ori de loc în arena luptelor sociale-politice?

Cum să trăim? Povește doctorești pentru trebuințele zilnice, de Aurel R. Dobrescu, este o carte nepretențioasă, scrisă pe înțelesul tuturor, în care autorul a folosit numeroase izvoare române și străine dintre cele mai nouă și mai bune.

Din bogatul cuprins al cărții aintim următoarele părți:

1. Ce să mâncăm? Cât să mâncăm zilnic un om, și care este puterea hrănitoare a mâncărilor? Ce este postul?

2. Beuturile spirituoase, cu urmările lor. Cum s'ar putea delătura și cu ce ar fi să se înlocuiască beuturile spirituoase?

3. Cum să-ți zidești casa și cum să-ți ții locuința?

4. În ce fel să te îmbraci? Care haine dintre cele românești sunt bune, și care sunt rele?

Cartea dlui Dobrescu adeverește, că și cu mijloacele modeste de trai ale săteanului nostru se poate întocmi o hrană bună, o locuință și îmbrăcăminte potrivite, un traiu mai tihnit.

Igiena, știința sănătății, în afară de cercurile doctorești n'a fost și nu este încă băgată în seamă de ajuns, nici chiar în institute de învățământ, cu atât mai puțin în alte locuri.

Din aceste motive povețele cărții dlui Dobrescu sunt mai ales binevenite. Iar cine n'are plăcere să citească de loc astfel de povește, deși ar avea trebuință de ele, acela dovedește că nu știe să prețuiească sănătatea omului și nu ține la viitorul neamului său.

Infinitatea de toră-ășii agricole și de însoțiri de creșterea sistem „Raiffeisen“, cu toate că lucrul merge greu la poporul nostru, totuși reuniunea a putut întemeia zece tovărășii agricole și treisprezece însoțiri „Raiffeisen“.

La inițiativa dlui P. Dragits din Săliște s'a înființat Școala practică de economie din Săliște. Așezământul acesta, bine condus, stă sub scutul reuniunii.

Industria de casă, un punct foarte important în economia noastră, n'a fost dată uitării: expoziția din 1902, împreună cu albumurile de cusături și țesături, sunt încă vii în memoria privitorilor.

În ultimii doi ani, la inițiativa secretarului, reuniunea a făcut un lucru nou și neobișnuit în țara noastră: a aranjat două expoziții de copii, — scopul și ideea este: a cunoaște raporturile de trai ale țărânilor și a da povește privitoare la sănătatea omului în toate vrăstele.

Acestea sunt lucrările de căpetenie, spuse în puține vorbe, ale reuniunii agricole sibiene dela înființare și până astăzi. Faptele vorbesc mai convingător, decât ori ce explicări și observări...

Din lucrările ultimului an dăm amănuntele următoare:

La expoziția a doua de copii, întocmită în satul Ilimbav, într'un ținut cu populație rară, sau expus 74 copii (33 băieți, 41 fetițe) cu vârsta dela 6 luni până la 8 ani. Au fost premiați 35 copii, cu premii în valoare de 165 cor., s'au distribuit rechizite de lăptat și cărți igienice, iar dnii doctori Iancu și Beu au ținut prelegeri despre nutriția și îngrijirea copiilor.

Comunele au luat parte cu destul interes la obicinuita expoziție de vite, aranjată de reuniune; însă arată puțin interes pentru expozițiile puse la cale de alte autorități. Aici se cere îndreptare.

S'au distribuit sămânțe de nutrețuri măiestrite, în preț de peste 176 coroane.

Tovărășiile urmează a se prevedea cu nouă unelte și mașini agricole, cari lucrează spre mulțămirea celor întovărășiți.

Însoțirile Raiffeisen naintează îmbucurător, ba au dat indemn, ca să se înființeze asemenea însoțiri și în sate sfără de comitatul Sibiului. (Partea aceasta am publicat-o întreaga în nr. 138 a ziarului nostru.)

Școala practică de economie din Săliște, înființată la 1901 a avut în anul trecut 1907/8 în total 75 frecvenți: 60 elevi și 15 elevi. Prelegerile sunt practice în lunile de toamnă și primăvară, și teoretice în lunile de iarnă; tinerimea a fost împărțită în 3 cursuri și instruată de dnii învățători: Ioan Iacob și Petru Giura, ab solvenți de cursuri economice. Ceilalți învățători din Săliște asemenea au venit în ajutor și au predat obiecte generale teoretice. Elevii au lucrat în grădina de altoi și în cea de legume a comunei, unde s'au deprins în cultivarea pomilor, a legumelor: ceapă, salată, usturoi, morcovi, pătrânje și a., având fiecare elev stralul său; iar verdețurile, cultivate de ele, li s'au lăsat lor spre folosire. În vremea de iarnă elevii s'au învățat cum să așezează legumele spre păstrare: vaiza, castraveții, apoi uscarea poamelor, fierberea lictarului, purtarea socotelilor unei economii mici.

Acum e vorbă să se ridice tot în Săliște, cât mai curând, o economie țărănească de model, pentru a da locuitorilor din co-

mună și din împrejurime o direcție mai rațională în mica lor economie.

Colecția de păpuși a reuniunii reprezintă portul țărănesc din opt comitate. Sunt cu totul 19 păpuși, unele în adevăr superb costumate.

Un organ de publicitate al său n'are încă reuniunea; dar are o „bibliotecă“ economică ajunsă la nrul 14.

Privitor la averea reuniunii, se constată în raportul cassarului, că averea totală la sfârșitul anului 1907 a fost 21.780 21 cor., cu un crescământ al anului de 854*86 cor.

În considerare, că vrednicul cassar al reuniunii, dl Petru Ciura, a împlinit 20 de ani de muncă în serviciul acestei instituții, comitetul l-a proclamat membru onorar „unica remunerațiune, de care l-a putut învrednici“. La această remunerațiune, rostită de cărmuitorii reuniunii, negreșit se vor adăuga și sentimentele de recunoștință și de respect ale tuturor membrilor și amicilor reuniunii noastre, felicitând călduros pe dl P. Ciura. Îmberea sa de muncă, împreună cu râvna desinteresată a dlui prezident P. Lucuța, și cu hărnicia cunoscută a secretarului și a celorlalți membri din comitet, asigură deplin progresul reuniunii de bun renume.

NOUȚĂȚI.

Sărbători fericite

urăm tuturor cetitorilor, colaboratorilor, amicilor și binevoitorilor ziarului nostru.

Spre știre. Din motivul, că Miercuri e sărbătoare catolică, și poșta e închisă, iar ziarul nostru nu ar putea fi expedit decât Joi, ziua primă de Crăciun, am alăturat numărul de Miercuri la numărul de față, care apare ca număr dublu. Numărul proximității apare luni după sărbători, la orele obicinuite.

Fondul cultural. Domnul Pavel Muntean, colonel ces. și reg. în retragere, a donat o acție de la soc. comercială „Severineana“ din Caransebeș, în valoare nominală de 50 cor., în favorul fondului cultural arhidiecezan, iar domnul Dr. Ioan Lupaș, profesor seminarial, a oferit la același fond suma de 300 coroane. Când un profesor începător, cu salariu modest, și în luptă încă cu greutățile începutului carierei și a căsniciei, vine și jertfește o sumă atât de însemnată, în raport cu puterile sale materiale, pe altariul culturii noastre naționale, trebuie să ne felicităm, că avem oameni, cari înțeleg importanța fondului din chestiune și sunt gata să-și detragă de la gură numai pentru a-l vedea, nu numai înființat, ci și ajuns la mărime considerabilă.

Numire. Domnul Dr. Petru Ionescu, ajutor de secretar în ministerul de culte și instrucțiune publică a fost înaintat cu 1 Ianuarie n. 1909 la rangul de secretar ministerial.

Teatru dela Asociațiune. Aseară, Duminecă, s'a ținut în sala Muzeului Asociațiunii reprezentația piesei teatrale „Casa veche“ de A. Theuriet, o piesă localizată, al cărei subiect e următorul: Unchiașul Dionisie (dl I. Enescu) ține din toată inima la o căsătorie, unde și a petrecut aproape întreagă viața. Rudeniile sale, plictisite de traiul provincial, ar vrea să iasă dela sat, — și prin urmare să vândă casa, în care locuiau împreună cu bunul bătrân. La urmă, reușește totuși unchiașul, și casa veche nu se vinde. — Rolurile femeiești au fost ținute de dna Adeline O. Tăslăuanu și de doșora Catarina Hodoș. Cea dintâi, ca Leana, o servitoare bătrână a produs multă veselie, dând rolului său și unele note românești, trebuincioase unei persoane sfătoase dela sate. Doșora Hodoș a fost o Marie resolută; rolul său l-a tălmăcit cu inteligență. În rolurile de bărbați am văzut pe dnii I. Enescu și pe dl Sorin P. Barcianu. Bătrânul Dionisie nu putea să fie mai bine interpretat, de cât în persoana dlui Enescu, care înainte d'a se începe piesa teatrală, ni-a mai recitat și două poezii de Coșbuc, producând efectul obicinuit, de câteori se ivea pe scenă, atât în rolul de bătrân, cât și ca recitator. Iar dl Barcianu, ca Mihai Pop Bănăneanu, ni-a înfățișat perfect pe tinerul sentimental și deștept. — La producțiune a luat parte lume multă și aleasă. Publicul și-a petrecut bine și ar mai fi ascultat bucuros ceva adaos, pe d'asupra, — dacă în sala Muzeului nostru ar fi domnit o temperatură mai puțin siberică. Aflăm, de altfel, că pe viitor se vor face îmbunătățiri și aici.

Pe altarul culturii naționale. Glasul părintelui iubitor află răsunet în sufletul fiilor buni. La cuvântul I. P. S. Sale pentru crearea „fondului cultural“ zi de zi aleargă cei credincioși cu prinoase pe altariul culturii naționale. Cu deosebită bucurie înregistrăm, că dl avocat Dr. Ioan Fruma din Sibiui, aprenând binefacerile fondului cultural, a oferit la crearea aceluia suma de 500 cor. Să trăiască!

Cassar la filiala „Albinei“ din Brașov. Direcțiunea „Albinei“ din Sibiui a numit cassar la filiala din Brașov pe dl Anastasiu Boiu, funcționar la centrala din Sibiui.

Grevă generală. Din motivul, că ministrul de interne a suspendat activitatea unei reuniuni a muncitorilor din Budapesta s'a aranjat Joi, ziua ultimă a anului, o grevă generală în capitala țării. Ziarele nu au apărut, pentru că culegătorii din tipografii nu au lucrat, cafenelele au fost în mare parte închise, pentru că chelnerii nu au voit să servească, și au petrecut și alții ziua în nelucrare, dar cei mai mulți dintre muncitori și-au căutat totuși de lucru. Grevă a ținut numai o zi.

Târgul Sibiului se ține din 7 până în 13 Ianuarie n. În 7 și 8 e târg de vite cornute, în 9 și 10 târg de cai, iar în 11, 12, 13 târg de mărfuri.

Catastrofa din Italia. Nenorocirea din Italia e cu mult mai îngrozitoare decât se știa la început. La două sute de mii se urocă numărul celor morți și grav răniți. Din orașul Messina nu mai există nimica. Întreg e făcut una cu pământul. Mai sunt apoi și alte orașe și număroase sate asemenea distruse. Acum se știe, cum s'a născut catastrofa. Apa mării a subminat pământul, tot l'a spălat și sfărmat, până odată s'a prăbușit. Un viu interes se arată pretutindenea în lume față de marea catastrofă. Toate parlamentele, toate guvernele, au trimis telegrame de condolență și pretutindenea au fost deschise colecte pe seama nefericitorilor rămași în viață. Papa dela Roma a trimis un milion de lire, cardinalii săi 50,000, M. Sa Monarhul nostru 50,000, Regele Angliei 100,000, prezidentul republicii franceze 25,000 franci, etc. etc. Lucrările de salvare le face miliția italiană.

Tifosul în Sibiui. Casurile noi de tifos sunt acum mai rari, iar dintre cei bolnavi mulți s'au însănătoșat, astfel, că acum mai sunt 240 bolnavi civili și 101 militari.

Eveniment familial. În palatul principiar dela Cotroceni, în București, se așteaptă în fiecare zi un nou eveniment familial. Va fi al cincilea vlăstar în familia Alteței Sale Regale, principele Ferdinand, moștenitorul de tron al României. Dacă va fi băiat, numele său va fi Mircea, iar dacă va fi fetiță, i se va da numele Ileana.

Alegere de notar. Ni se scrie, că în 24 Decembrie nou s'a ținut alegere de notar pentru cercul notarial Buruene din comitatul Hunedoarei, cu sediul deocamdată în Nevoșei. Alegerea a fost condusă de protopretorul din Deva, dl Boér Gábor. Dintre 16 competenți alegătorii au onorat cu încrederea lor pe tinerul candidat Petru Popa din Minthia, până aci vicenotar în Camelul de jos.

Redactor-culegător. Joi s'au pus în grevă culegătorii din Cluj, ca și cei din Budapesta. Ziarul „Ujság“ din Cluj a apărut cu toate acestea Vineri dimineața, adevărat, că în format mai mic ca de obicei, pentru că a fost cules de însuși redactorul foii, care e totodată un bun culegător de litere.

Producție școlară. Corpul învățătoresc dela școala gr. ortod. română din Săliște invită la producțiunea școlară ce o va aranja în 8 Ianuarie 1909 st. n. (a doua zi de Crăciun) în sala festivă a școlii din loc. Începutul la 7 oare seara. Venitul curat este destinat pentru biblioteca școlară.

Concert în Olpret. Tinerime știutoare de carte din Olpret invită la concertul împreunat cu teatrul ce se va aranja Sâmbătă la 27 Decembrie 1908 st. v. (Ianuarie 1909 st. n.) în sala școlii conf. gr. or. din loc. Începutul precis la 6 oare seara. Venitul curat e destinat bibliotecii parohiale. Marinimoasele oferte și suprasolviri se vor cuita pe cale ziaristică.

— Mihai-mălai!
— Stefăniță-prepelită!
— Nicolae-doarme 'n paie!

Nu! Vecinii tusă întrebau din vreme 'n vreme:

— Dar puilul mamei Irine... cum o mai duce?

Durere! din zi în zi o duce tot mai rău puilul mamei Irine. Născut din o femeie oficioasă și un bărbat cocoșat, era deodată și ftisic și rahitic, sărăcuțel, și când nu sbiera de durerile coapselor, tușea o tusă seacă, cu sânge, care-i scotea două buchete de roze pe obrăjori.

În copilăria lui cea dintâi se mai târâse puțin și sta adese culcat pe spate, — dar a avut zile bune. Pe vremea aceea bunicul său lucra încă, deși era de optzeci de ani, îl lua la aer curat și la soare, și i cumpăra din când în când lucruri frumoase ce îl înfrirapau pe câteva săptămâni. Acum însă, locuiesc în odaia asta așa de sărăcă, într'o curte cu miros sarbăd de bucătărie, iar bunica bătrână nu mai găsește nimic de spicuit, decât atâta cât își trebuie, ca să nu mori de foame, — și se 'mplinește un an, tocmai în Decembrie, de când puilul mamei Irine nu s'a mai sculat de loc.

Da, mai pe urmă ieșise în ajunul Crăciunului din anul trecut.

În ziua aceea, mama Irina îl îmbrodise, cum a știut ea mai bine, într'un

șal vechiu, i a vârat picioarele în o păreche de ciorapi d'ai ei, și l'a purtat pe stratele luminoase, d'alungul vitrinelor încărcate cu jucării, cu paițe, cu lucruri așa de frumoase, ca în poveștile ferice...

Și povestea feerică a rămas în ochii și în închipuirea bolnavului: d'atunci mereu pomenea de ea, cu fior de dor și de regret, își căsca guriță mare, își întindea mâini subțiri, cătră icoana acelor minuni văzute în mintea lui și neuitate.

Mai ales acolo, acolo, în piața mare era o paiță aurită, în haine pestrițe, mai așa de măricică, pe cât era și el; și dacă o trăgeai de sfoară, paița clătina din zurgălaie, își da mâinile și picioarele în lături și făcea o mutră, de par' c'ar fi vie.

— A, ce mai paiță frumoasă! Ce frumoasă! ce frumoasă! striga puilul mamei... Va fi foarte scumpă, nu-i așa, măicuțică?

Bătrâna răspundea totdeauna:

— Lasă, am să-ți cumpăr una, când vom avea bani mulți.

— Și când vom avea bani mulți?

— Acuși, puilule, acuși.

— Și atunci, îmă cumperi paița aia?

— Da, da; firește că-ți-o cumpăr,

— Să vezi, măicuțo, dacă tu mi-o cumperi, să știi, că eu mă fac sănătos...

Cuvântul „mă fac sănătos“ îl repeta azi și mâne, cu un chin nesfârșit. Când

durerile îi erau mai grele, când tusa îl scutura, de sta să-și dea sufletul, o! atunci dorința d'a avea paița era mai arzătoare, mai vie. Se vedea, cum îi crește suferința, și se părea, că dacă ar avea în mâni jucăria, i s'ar alina durerea, uitându-o câțva timp.

Și bunica a înțeles! A fâșădănit puilului, să-i cumpere paița... Trebuia să se țină de vorbă, trebuia să s'fie mijloc d'a lungi viața ingerașului său. Da! are neapărat să-i cumpere paița! Și el — va fi vindecat. Acum credea și ea în nădejdea deșartă a bolnavului.

Da, va cumpăra-o; însă cum? Copilașul însuși zicea cu lacrimi de lacomie nepuțincoasă, că va fi foarte scumpă; o paiță aurită este o jucărie pentru copii de domni bogați... Face douăzeci de coroane, cel puțin! Poate chiar mai mult. Unde se găsească dansa atâta bănet, ea, care d'atât amar de vreme nu mai primise în mână decât bănuți d'aramă, dați de milă?

Douăzeci de coroane!

O avere!

Ea și-a vândut hainele căpătate din oerșit la începutul iernii. A vândut o parte din lemne, primite gratuit dela primărie... Nu se gândea decât la mititel. Ea, ea răbda foame. El, dacă mânca singur, îi zicea:

— Măicuțică, ție nu ți-e foame?

— Nu, puilule, nu mi-i foame am mâncat o supă, știi tu, acolo la mănăstire.

Zile întregi au trecut astfel; — ce are a face? Băiatul va avea paiță.

După trei luni de econom siri în felul, cum v'am spus, bunica avea de tot nouă coroane și treizeci de bani...

— Cel puțin zece coroane, gândi ea, cel puțin zece. Să mai fac până mâne, în ajun, șaptezeci de bani...

În ziua aceasta băiatul se simțea rău... Lucru grozav! Miezul iernii... sărăcimea din vecini nu le putea da multă pomână; căci frigul era mare, foamea bătea acum la ușa tuturor. Bunica nu mai avea nici o zdrăntă de vânzare. Dar avea ceva lemne, atâta tot ce i rămase.

Mititelul e așa de tăcut, nu mai poate înghiți nimic. Atunci, astăzi nu-i trebuia pâne... Ori poate pentru ea? La ce? Dar mâne? Ah, mâne va mai vedea... Ceea ce în minutul acesta este de trebuință, de neapărată trebuință, nu mi-e de nutre-mântul, ci e paița... De-ar avea-o acum în mânuțele tremurătoare, nu încapă îndoiială, i-ar fi mai bine.

— Ce frumoasă! șopti el ca în vis.

Ochii săi se deschid mari, nările înțepenite de boală încep a se mișca repede căldura i se urocă la piele, viața revine pe buzele lui vineții. Viața, da! Viața! Și are să trăiască, dacă i se va împlini visul.

Alegere de învățător. În Duminică trecută s'a făcut alegere de învățător în comuna Alțina, din tractul Agnizei. A primit candidatul Augustin Tichindelean 87 voturi și candidatul Ioan Dan 59 voturi. Alegerea a fost condusă de protopresbiterul tractului *Ioachim Muntean*.

Dar pentru biserică. Parohianul meu *Nicolae Simulescu*, judele comunei Mihăleni, a dăruit pentru sf. biserică din loc un prapor foarte frumos în preț de 22 cor. Pentru această faptă creștinească îi doresc și pe această cale, ca bunul Dumnezeu să-i dăruiească zile multe și fericite. Mihăleni, la 2 Ian. n. 1909. *Miron Popoviciu*, par.

Rugare. Esmițând „Clubul Român” din Viena apeluri pentru formarea unui fond de zidire a casei „Clubului Român” cu termenul de înapoiere până la 1 Noiembrie, rugăm cu toată onoarea pe onorații domni preoți, profesori, avocați etc. etc. cari au primit apelurile și încă nu le-au înapoiat, să binevoiască a le retrimită cu ori ce rezultat sau a răspunde printr'o carte postală. Pentru Comitet: *George Vitencu* președ. *Alexandru Barbu* secretar I.

La darurile de Crăciun, ce se vor împărți de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, între săracii noștri, au mai dăruit deoara directoarei *Elena Petrașcu*, în amintirea iubitelui său tată *Ioan Petrașcu*, căpitan c. și r. 10 cor.; ases. cons. *Moise Lazar*, I. de Preda, *Dr. Roșca*, câte 5 cor.; *Dr. G. Proca*, seor.; *Dr. M. E. Cristea*, P. Boldea, prot. mil., câte 3 cor.; *L. Tritaean*, T. Popovici, prof., *Dr. Ioan Dobre*, I. Enescu, N. Ivan, D. Câmpian, V. Fincu, *Dr. I. Beu*, col. P. Muntean, E. Petruț, măsar, câte 2 cor.; *Dr. T. Bredicianu* 4 cor.; *I. Halmaghi*, P. Cioconea, E. Comanescu, O. Tobias, D. Stinghe, M. Jourca Rom. Popescu, I. Lisai, I. Vătășan, N. Bența, N. Todăa, Iul. Popescu, P. Tincu, P. Simion, T. Răsnovean, I. Brenoiu, D. Sândeianu, A. Popp, *Dr. Gheșia*, Șof. Roșca, C. Nartea, toți funcț. la „Albina”, G. Talbure, par., *Dr. C. Centea*, cand. de adv., câte 1 cor.; *I. Bărdaș*, P. Berbane, câte 50 bani; *Emil Pinciu*, funcț. la „Albina”, în amintirea prietinelui său *Valeriu Arsenie*, f. inv. în Gurarâului, 5 cor.; *E. Vințel* cor. 150; *O. Goga* 1 rând vestminte; dna *Letiția Bologa*, 1 ferdelă mere; *I. Enescu*, 2 rânde vestminte; *Teodor V. Păcățian*, soția sa *Silvia* și fiica lor *Dorica*, câte 1 cor.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace, din prilejul adun. gener. a XX-a a „Reun. rom. agricole sibiene, ținută în Cornățel, au dăruit: *Ioan Tatu*, anteprenor la căile ferate, soția sa *Ana Rimbaș* (Hunedoara) și copiii lor *Valeria*, *Olivia* și *Aurel*, 3 cor.; deoara *Elena Moga* (Vâlcele), *Nicolae Bunescu*, notar *Aron Necșa*, pentofar, *Dr. Ioan Fruma*, adv. (Sibiu), câte 1 cor.; *Ioan Danciu*, vice-primar, 60 bani; *Ioan Căliman*, inv. penz., 30 bani; *Petru Popa*, învățător, *Ioan Pampu*, învățător, (Hosman); *R. Simu*, prez. adunării gen.; *George Simplăcean*, paroh, soția sa *Miți* n. *Moga* și copiii lor *Olivia*, *Romul* și *Veturia*, fiecare câte 20 bani, și *Dr. Constantin Moga*, avocat în Brașov, 5 cor., sau în total 15 cor. 50 bani. La același fond dna *Regina Dragomir* din Gurasada, din prilejul împlinirii unui an dela moartea mult regretatului său soț *Simeon Dragomir*, fost notar, dăruiește 5 cor.

— Ce frumoasă!
— Plec, să ți-o aduc, uite, plec îndată.
— Ce? Păiața?
— Da, păiața am să ți-o aduc.
— Ai bani acum, măicuțo?
— Am, puiule, iată-i aici?
Ea îi arată cele nouă coroane și treizeci de bani, într'o năframă, tot parale mărunte.
Copilul bătu în palme.
— Du-te iute, măicuțo, iute, și nu sta prea mult.
A plecat. Nu, firește, că n'are să stea prea mult. Cu picioarele ei slabe și bătrâne trece pe la vecini ca să-și vândă cele din urmă bucăți de lemne!
— Să cumpăr leac puiului bolnav, zicea pe unde intra.
Adevăr a grăit: ea căuta o doftorie.
În sfârșit, zece coroane! A pierdut un ceas întreg, ca să le câștige, dar acum le are în mână. Și cum se grăbește, cu tot lunecșul drumului, ciocăna-boaca, tot înainte, oasele ei nu mai simțese amoroșea frigului, astăzi n'a mâncat nimic, și nici ieri; iar zdrențele, ce nu le-a vândut le-a pus pe patul bolnavului, ea n'are pe dânsa, decât o rochie rară și un camișon subțire peste cămașă. Și totuși merge! E departe. Brrr! Nu vrea să intre, cu

Colecțiunea de predici a profesorilor Dr. T. Tarnavski-Dr. E. Voitschi dela facultatea de teologie din Cernăuți va apărea într'un număr mai mare de exemplare decât s'a fost contemplant dela început. Aceasta în urma numărului neașteptat de mare al abonațiilor anunțate. Deci spre a putea fixa definitiv numărul exemplarelor ce au a se tipări, rog pe toți doritorii de această colecțiune valoroasă, să se anunțe la subscrisul până în termenul de 15 Ianuarie v. 1909. *Dr. Dimitrie Cio loca*, profesor de teologie, Caransebeș.

Nu crede că un rău trece dela sine. Dacă ești bolnav, trebuie să cauți momentan ajutor, căci o boală neglijată e un rău dublu. Tusă, durere de piept, bale, lipsă de apetit, răgușală, asudarea nocturnă, slăbiciunea, adesea premerg boalelor grele. De se arată asemenea simptome nu întârzi, ci comandă sirupul de miere de teiu alui *Ökényi*, care împiedecă tusa și scuiparea de sânge, desface perfect flegma, delătură asudatul nocturn, îmbunătățește apetitul, mărește greutatea corpului, ușurează răsuflarea, delătură insomnia și împiedecă lățirea unei boale mai grele. Dacă comanzi o sticlă de probă cu cor. 3, sau o sticlă mare cu cor. 5, adresează epistola sau mandatul postal la Farmacia apotecarului în Budapesta, *Io-sefsring 64*. Depot 90.

Aviz!

În necs cu anunțul din 28 Noiembrie a. c. aduc la cunoștința tuturor elevilor spre știre și conformare, că prelegerile sistate din cauza morbului tifos, în urma ordinului vice-comitetului comitatului Szeben (Sibiu) din 29 Decembrie a. c. st. n. Nr. 12450 se vor începe numai în 21 Ianuarie (3 Februarie) 1909.

Reîntorcerea în institut se permite începând cu ziua 20 Ianuarie (2 Februarie) 1909.

Nagyseben (Sibiu) 22 Decembrie 1908.

Dr. Eusebiu R. Roșca
director seminarial.

Pentru economii nenorociți de pe Valea-Hărtibaciului.

La apelul nostru pentru ajutorarea economilor noștri nenorociți prin grindină au binevoit a dăruți și anume: la stăruința vrednicului paroh *Nic. Opris* din Șurmare mai mulți poporeni au contribuit bani sub 1 cor. și cucuruz sub 10 litre, în total 15 cor. 30 bani; câte 2 cor. au dăruit *Nicolae Opris*, paroh și *Ilie Sava*; câte 1 cor. *Ioan Turculeț*, *Ioan Năiță*, *Ioan Magdu* și *Nicolae Restanță*, epitrop; câte 90 bani și 10 litre cucuruz: *Ioan Târnoaveanu* și *Nicolae Coman*, sau în total 25 cor. 10 bani. Casa de păstrare „Mielul” din Poiana, 20 cor. Sama adănată e 454 cor. 50 bani. Apelăm din nou la inimile generoase să ajute pe frații noștri nenorociți.

Sibiu, 16/29 Decembrie 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.
Pantaleon Lucaș Vic. *Tordășianu*
prezident. secretar.

toate acestea, într'o prăvălie, ce-i sta în cale. Trebuie să reargă sus, sus, în piață... Poate că e tot acolo, și în anul acesta, păiața aurită, — și cine știe? doar n'o să fie mai scumpă de zece coroane!

Da, era tot acolo... Tocmind și târguind a scos-o cu zece coroane. În adevăr, era aceeași, ea a recunoscut-o. Pornește spre casă, stringând-o la piept, cu grija unei mame, nu cumva să-i facă vre-un rău, și zicând:

— Ce frumoasă!

Să scortăm. Nimeni nu născoceste scene de teatru mai înfloritoare, decât realitatea. Și când povestești din ce stă viața, n'ai decât s'o spui în două vorbe.

Două ceasuri lungi a fost dusă bunica din casă. Când a sosit a găsit copilul mort...

În ziua de Crăciun l-au așezat într'un mic coșciug; d'asupra giulgiului cărpocit bunica i-a pus frumoasa păiața aurită, cu clopoțele și cu haină strălucitoare; și astfel, sârmanul cadavru și-a sărbăt Crăciunul.

Bunica trăiește, și altă dorință nu mai are, decât să-i sosească în curând și ei darul de Crăciun: moartea.

(După Richepin).

zh.

Cărți și reviste.

„Revista teologică”, organ pentru știința și viața bisericească, anul II. numărul 12, pe Decembrie. Cuprinsul: Religiozitatea și moralitatea metropolitului Andreiu, de *D. Cunțan*. Idei conducătoare la pregătirea predicilor, de *Vas. Gan*. Modernismul și enciclica „Pascendi”, de *arhim. I. Scriban*. Cuvânt la ziua Nașterii Mântuitorului Cristos, de *I. Teculescu*. Predică despre post, de *Dr. A. Crăciunescu*. Predică la Nașterea Domnului, de *Iancu Ștefănuț*. Mișcarea literară. Informațiuni. Abonamentul va fi pentru anul viitor 8 cor. la an.

„Bobârnați și Bazaconii”, o colecție de glume și caricaturi, publicate de *Ermil Borcia*, veselul redactor al călindarului „Posnașul”, a apărut în editura lui *W. Krafft*, Sibiu. Un volumaș elegant, cu o copertă în colorii executată după un desen original al tinărului pictor român *Florian Murășan*. Broșura cuprinde o mulțime de glume bune, cuvințioase, glose de actualitate, localități și caricaturi fine și decente, procedate de o hazlie întorcere în versuri în loc de prefață a glumețului publicist. Cât pentru calitatea cuprinsului, iată cum se pronunță un bărbat de seamă al nostru: „Am avut câteva momente frumoase cetind publicațiile lui *Ermil Borcia*. Ele mi se pare, că tot mai mult încep să ocupe un locșor care nu trebuie desconsiderat în desvoltarea noastră literară. Până când în Țară s'a cristallizat deja ramura literaturii vesele și prin Caragiale, Ureche, Ranetti și acum prin *A. Mirea* s'a încheiat un soi românesc de a râde de partea hazlie a vieții, până atunci noi cei greoi am tot dibuit. „Cocoșul roșu”, „Gura Satului”, „Calicul” și „Vulturul”, mai ales acestea trei din urmă erau așa de departe de felul Românului din alte părți, încât păreau mai mult un spirit maghiaro-german decât românesc. *Ermil Borcia* a păstrat firea Ardeleanului, ceva mai greoaie și când râde, dar mai sănătoasă, mai puțin picanță și ascuțită, dar mai din inimă — și în același timp a legat-o de tradiția formată dincolo. Așa cum sunt „Posnașul”, iar acum „Bobârnați și Bazaconii” lui *Borcia*, așa e firesc și bine să fie literatura noastră veselă”.

„Bobârnați și Bazaconii” se pot procura dela firma *W. Krafft* Sibiu—Nagy Szeben. Prețul broșat 80 fileri (cu espediența francată 90 fil.)

„Biblioteca pentru toți” numerii 382—383 *Othello* sau *Maurul din Venetia*, tragedie în 5 acte, de *William Shakespeare*, traducere după original de domnul *Victor Anestin*. Această tragedie e una din cele mai frumoase creații a poetului și marului dramaturg englez, care cu o strălucire neîntrecută ne redă săngeroasele și groaznicele urmări ale pasiunilor, cari frământă omnia. *Othello*, deși bun și încrezător prin firea lui, devine barbar și crud sub influența perfidului Iago, — și cruzimea lui crește din scenă în scenă, din cauza geloziei care-l chinuște și-l schimbă în calul frumoasei *Desdemona*, un ideal de femeie. Opera aceasta clasică și prin forma-i impecabilă cât și prin frumusețile ce conține se recomandă cetitorilor de toate categoriile. Prețul volumului 60 bani. De vânzare la toate librăriile. Catalogul complet al acestei „Bibliotecii pentru toți” a se cere gratis la *Librăria Alcațay*, București.

„Luceafărul” nr. 1, anul 1909, a apărut cu următorul sumar: *I. Agărbiceanu*: De sărbători. *Octavian Goga*: Mi-a bătut un moș la poartă (poezie). *Octav. Goga*: Ești singură (poezie). *Ioan Adam*: N'a fost întâmplare. *I. D. Soriciu*: Solii (poezie). *G. Roticiu*: Strofe de amurg (poezie). *G. Bogdan-Duică*: Corespondență din București. *Mărul*. Ultimul vâstar. *Ioan Dragoslav*. *Isabela Sadovean-Evan*. * * * *Pagini străine*: *Alphonse Daudet*. *Stelele*. De pe Olt: Din popor (poezie). *Oct. C. Tăslăuanu*: Expoziții de copii. *Dări de seamă*: *Pompiliu Părvescu*: Hora din Cartal. — *N. Dunăreanu*: Răsplata. — *G. Murnu*: Arheologia clasică și rostul ei la noi. *Cronică*: Nașterea Domnului. *Scrisoare din Bosnia*. „Mărul”. Conferențele și seratele Asociațiunii. *Fond cultural*. — *Știri*. *Ilustrațiuni*: *Bărbați din Poiana*. *Femei din Poiana*. *Femei din Poiana* cu copii în brațe. *O. Smigelschi*: Nașterea Domnului (carton). *Fete din Poiana*. *Moșnegi*, peste 80 de ani din Poiana. *Alphonse Daudet*. *Doi copii pemiști din Poiana*. *Călușeri-soldăți din Bosnia* în frunte cu căpitanul *Florian*. *Soldăți români jucând călușerul în Bosnia*.

Muzeul Asociațiunii.

Și-au mai răscumpărat feliicitările de Anul nou în scopul Muzeului Asociațiunii următorii domni, cărora le exprimăm mulțămăta comitetului central: *Dr. Ioan Popescu*, avocat și soția, *Turda*, *Dr. Eugen Bran*, avocat, *Teacș*, *Dr. Nic. Vecerdeș*, dirigentul filialei „Albina” Brașov, *Simeon Popelia*, perceptor reg. de dare penz. *Rodna-veche*, câte 10 cor., *Dr. Ilie Beu*, medic Sibiu, *Ioșif Popescu*, dir. de bancă, *Reghin*, *Sever de Barbu*, secretar de bancă, *Reghin*, câte 5 cor., *Dr. At. Marinescu*, jude de tablă, *Sibiu* 4 cor., *Octavian Goga*, secretarul Asociațiunii, *Sibiu*, *Andrei Vodă*, preot, *Ormenișul de câmpie*, *Dr. Traian Suciș*, profesor, *Brad*, *Ilie Moga*, preot și soția sa *Eugenia* n. *Trif*, *Săsciori* câte 3 cor., *Victor Tordășianu*, asesor consistorial, *Sibiu*, *Eugenia Tordășianu*, profesoară, *Sibiu* câte 1 cor., *Romul Simu*, inv. i. p. 2 cor. *Suma cor. 75* Lista precedentă cor 69, — în total cor. 144.

Sibiu, în 31 Decembrie 1908.

Prezidiul Asoc.
Ioșif Stercu Șulufu

Din public.†)

Mulțămăta publică.

În amintirea feliicitatului învățător din Gurarâului *Ioan Stelea* au binevoit a contribui următorii prieteni ai mult regretatului:

Nicolae Comaniciu 10 cor., *I. Manta*, preot, *Aurel Decei*, notar, *Ioan Ivan*, not. pens. și *Ilie Măcellariu*, câte 4 cor., *Val. Arsenie* 3 cor., *Dionisie Aaron*, preot, *Dionisie Dancea*, *Ana Nicola*, *Daniil Săroiu* și *Nicolae Hanzu*, inv., câte 2 cor., toți din Gurarâului, *Ioan Hanzu*, preot în *Cacova* 3 cor., *Ioan Bratu*, inv., *Tilișca*, *Const. Criștiu*, *Iuliu Crișan*, *Antonie German*, *Ieronim Mardan*, inv. în *Săliște*, *A. Hodoș*, inv., *Acliu*, *Ioan Giurgiu*, *Ioan Stoia*, inv., *Orlat*, *Galact. Stelea*, învățător, *Sămbăta de-jos*, câte 2 cor., *Aurel Hățiegan*, not. și *Ioan Dobrotă*, inv., *Sibiel*, câte 2 cor., *Valer Popovici*, preot, *Sibiel*, *Nic. Ioșif*, *Ioan Mielăuș*, *Sim. Loloiu*, *St. Pan*, *P. Bucșan*, *Gh. Ghișe*, *C. Tipariță*, *Cornelia Stoica*, *Ioan Mateiu*, *Dumitru Lăpădat* și *Ioan Iacob*, învățător, câte 1 cor., *Ioan Banciu*, comerciant și *Iacob Stelea*, preot, *Săliște*, câte 1 cor., *Cornel Schian*, *Ioan Oitean*, *M. Scorobet*, *D. Răulea*, *Rem. Popp*, *N. Muntean*, *V. Părăian*, *Ioan Tănase*, inv., câte 50 fil., *Ioan Pateki* 40 fil., dela mai mulți 8 cor. 65 fil., laolaltă 91 cor. 5 fil., cari s'au transpus direcțiunii școlare din loc spre a fi întrebunțați la ridicarea unui monument pe mormânt. Aducem mulțămăta pe calea aceasta.

Gurarâului, în 1 Noiembrie 1908.

Nic. Comaniciu
notar.

NB. Direcțiunea școlară aduce sincere mulțămiri dlui notar *Comaniciu* pentru această colecție. Tot în acest scop au mai contribuit ulterior *Emilian Stoica* 2 cor., *Ioan Mateiu* 1 cor., *N. N. 5 cor.*, iar dl *Comaniciu* din prilejul zilei sale onomastice a mai dăruit încă 10 cor. Totodată direcțiunea mulțămeste în chipul acesta și tuturor contribuitorilor.

Gurarâului, în 8 Decembrie 1908.

Direcțiunea școlară.

Poșta redacției.

Dlul M. F. în Ș. Adresați-vă cu întrebarea consistoriului arhidiecezan.

Mamelor nutritoare

li-se întărește și îmbogățește laptele dacă folosesc Emulsiunea lui SCOTT.

Slăbiciunea

incetează, copilul devine mai roșu și mai liniștit ca mai înainte.

9 (270) 3—4

Emulsiunea lui Scott dă în toate crizele de naștere putere, mărește curagiul și e totodată foarte plăcută și ușor mistuitoare.

Prețul sticlei originale cor. 2.50.

Se găsește în toate farmaciile.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurdărilor

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate prefăce în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifă muietoare: alifă de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceeași apă rănilor, alină aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

Zilnic expedițiuni postale.

1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare contra trimiterii prin mandat postal a Cor. 3-16
4 Dose, a Cor. 7-10 Dose.

Toate părțile embalajei poartă marca legală
(343) 4-20 de anarare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnizor c. și r.
Farmacia „LA VULNERUL NEGROU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la
I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmacia
ciști în Budapesta.

Cassa de păstr. (reuniune) în Săliște.

Convocare.

P. T. Membrii Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște se convocă la ședința

adunării generale extraordinare

conform §. 15 din statutele reuniunii pe *Vineri în 2/15 Ianuarie a. c. la 10 oare a. m.* în sala școlii gr. or. române din Săliște, pe lângă următorii

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Modificarea statutelor reuniunii.

3. Propunerea Direcțiunii pentru sporirea părților fundamentale.
Din ședința Direcțiunii Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște, ținută la 2 Ianuarie 1909.

(391) 1-1

Direcțiunea.

Nr. 1140/1908 prot. [390] 1-2

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala populară gr. or. română din **Bruin**, protopresbiteratul Agnitei, se scrie prin această concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele legale.

Cuincuenalele se vor computa numai după 5 ani servii la această școală.

Învățătorul ales va avea să conducă o strană la utrenie în Dumineci și sărbători și să cânte cu elevii la sfânta liturgie în biserică.

Cei-ce doresc a ocupa acest post să și aștearnă cererile înscrise cu documentele prescrise (Extras de botez, Atestat de clasă, Absolut și Atestat de calificare) eventual alte Atestate recomandatoare subsemnatului și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a-și arăta de-stoinicia în cântări și tipic.

Agnita, 15 Decembrie 1908.

Ioachim Munteanu
protopop.

Nr. 756/1908. [382] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia rom. gr.-or. **Folt**, tractul Geoagiului, devenit vacant prin strămutarea parohului Adam Lula la altă parohie, prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh de classa III a sunt cele fasonate la coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Doritorii de a concura sunt poftiți a și așterne rugărilor de concurs instruite conform normelor din vigoare, în termenul arăt mai sus, subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie cu știrea protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a se face cunoscut cu poporul credincios prin cuvântare sau celebrare la sfânta liturgie.

Orăștie, 8 Decembrie 1908.

Oficiu protopresbiteral român gr.-or. al tractului Geoagi în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
adm. protopr.

Copiii și oamenii cari

TUȘESC

prescriu medicii cu rezultat sigur

THYOMEL SCILLAE

un mijloc ce delătură flegma, alină și liniștește tusa convulsivă, ușurează răsufărarea. Sute de medici și au dat deja bune păreri despre surprinzătorul efect al Thymomel Scillae-i la tusa măgărească și a altor specii de tusa convulsivă.

Rog întrebați medicul Dtră.

1 Sticlă Cor. 2-20, franco contra trimiterii prin mandat postal a Cor. 2 90 3 Sticle a Cor. 7-10, 10 Sticle a Cor. 20-10.

Fabricare și depot general:

FARMACIA LUI B. FRAGNER
furnizor c. și r.

Praga III. Nr. 203 și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Atenție la numele Preparatorului, fabricantului și a Marcei de apărare.

(345) 6-20

Nr. 14625 Școl. [389] 1-2

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc vacant dela școala noastră confesională din comuna **Boian** se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Venitele împreunate cu acest post sunt cele legale.

Cererile de concurs să se înainteze la oficiul protopresbiteral al Târnavei, cu locuința în Cetatea-de-baltă, în termenul sus indicat.

Sibiu, din șed. cons. archid. ca senat școlar, ținută la 18 Decembrie n. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Aviz.

Aduc cu respect la cunoștința onor. public, că pentru noul meu curs de

Dans și Bunăcuviință

primesc încă înscrieri până în 15 Ianuarie în cartirul meu permanent din strada urezului Nr. 9.

Cu deosebită stîmă

Gizella Blitz

(393) 1-1

prof. dipl. de dans și bunăcuviință.

Nr. 1187/1908. [Nr. 385] 2-2

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc, dela școala confesională gr. or. română din **Perșani**, se scrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” cu salar de 600 cor. cartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post să și trimită cererile în conformitate cu legile din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. până la termenul arătat cu aceia observare, că alesul are și îndatorirea, de a instrua tineretul în cântările liturgice, ca să poată cânta Dumineca și sărbătoarea în biserică.

Cuincuenalele se vor socoti numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt, începând dela alegere.

Făgăraș în 10 Decembrie 1908.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraș, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolau Borzea
protopresbiter.

Nr. 633/1908 prot. [384] 3-3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de classa a III-a **Șaldorf**, protopresbiteratul Mediașului, în urma ordinului Prea veneratului Consistoriu Arhidiecezan de dto 25 Noembrie 1908 Nr. 13569 Bis., se scrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a și înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat, prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare și în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Mediaș, în 10 Decembrie 1908

Oficiu protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopresb.

Facem atent

pe ori care, când tușește, e răgușit, plin cu bale sau fără apetit, dacă simte o scădere a greutateii corpului, când asudă noaptea, de se simte slăbit și sleit de puteri sau

de observă aceste semne periculoase la vre-un membru al familiei nu e consultat a experimenta cu medicamente ci să comandemomentan **Sirupul de miere de teiu a lui Ör-**

imbunătățește apetitul și delătură asudatul obositor de noaptea. A fost distins la expoziția engleză cu medalia de aur. O sticlă de probă costă 3 Cor., o sticlă mare 5 Cor. și 3 sticle mari 15 Cor. franco prin ramburs sau contra trimiterii banilor (338) 4-10 înainte. A se comanda dela unicul fabricant:

Farmacia „APOSTOLULUI” a lui Örkeny, Budapesta, Iosefsring 64, Depot 90.

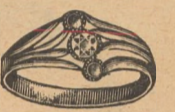
Existent din anul 1850.

Existent din anul 1850.

Hugo Lüdecke

Juvelier, Sibiu, Piața mare nr. 14.

recomandă pentru cadouri prețioase de **Crăciun și Anul nou** depozitul său bogat sortat în **juvele, lucruri de aur și argint, ornamente moderne și noutăți**

în toate prețurile.

Depozit de fabrică în lucruri de argint de Alpaca și China și recuise bisericești.

(364) 2-3

Veritabil numai provăzut pe talpa cu anul fondării 1860.

Soșoni, Slippers
GALOȘI
de St. Petersburg.

Se fabrică zilnic 60,000 păr.

Vânzare în detal în toate prăvăliile mai bune de încălțăminte, mode și articole de cauciuc.

(388) 2-6

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

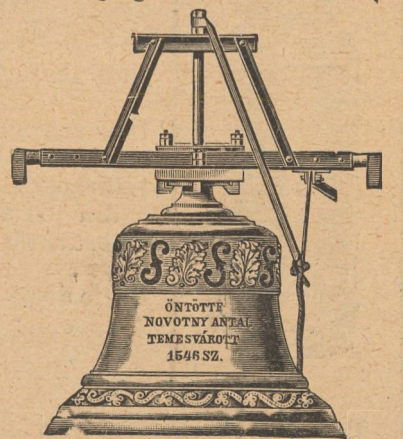
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 28-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Pretcuratură ilustrată gratis.

CEI TRISTI

se vor

INVESELI

prin mașina de spălat cu aburi

a lui John

care cruță perfect rufele și
totodată desinficiază.

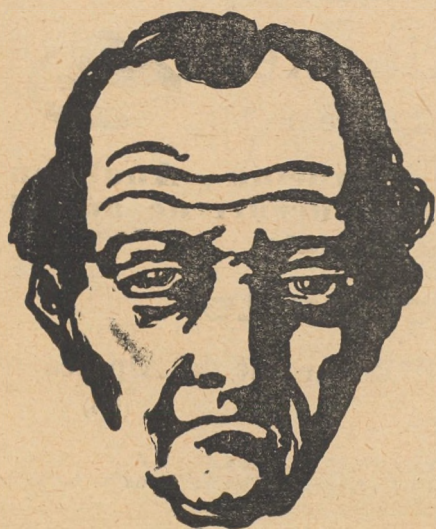

CRUȚARE 75%

până la

la lucru, timp și bani.

Manipulațiunea cea mai simplă.
Deja 125,000 mașini vândute.

Așa arată mulți oameni

pentru că nu pot suportă marele rău cauzat de
rufe și pentru că nu știu, că singurul folositor

Cadoul de Crăciun și Anul-Nou

e mașina de spălat cu aburi a lui JOHN.

Depozit general:

Liferantul
curții arhid.

GEITNER & RAUSCH BUDAPESTA

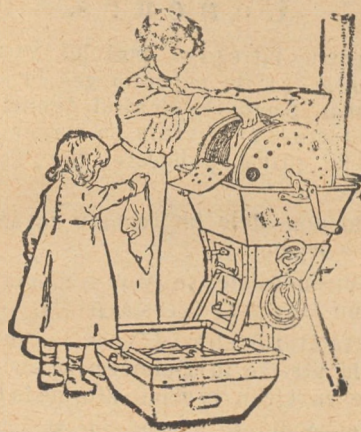
VI. Strada
Andrássy 8. 0

Prețurile mașinilor de spălat cu abur a lui JOHN:

Nr. 1.	Cu putere de spălat de 150 cămeși pe zi	K 50.—
„ 2.	„ „ „ „ „ 250 „ „ „	K 59.—
„ 3.	„ „ „ „ „ 350 „ „ „	K 69.—
„ 3 ^{1/2} .	„ „ „ „ „ 470 „ „ „	K 102.—

Mașinile Nr. 1—3^{1/2} — cum arată figura din stânga — se pot folosi pe orice
cuptor, dar totuși e de recomandat a folosi cruțând, cuptorul lui JOHN, care
costă pentru mașina Nr. 1—3 K 40.—, pentru mașina Nr. 3^{1/2} K 50.—.

Nr. 4	spală 700 cămeși la zi, împreună cu cuptor	K 243.50
„ 4 ^{1/2}	„ 1000 „ „ „ „ „ „ „	„ 332.—

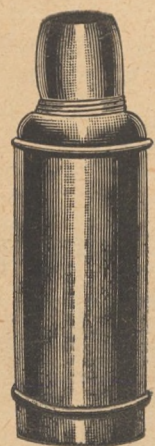
Trimitem gratuit catalogul nostru „T” pentru ma-
șini de stors și pentru celelalte mașini necezare
la spălat

La comande cari se referă la acest anunț le dăm
pană la Crăciun și Anul-Nou, cleștele de
rufe și peria de leșie gratuit.

Sticlele „THERMOS”

țin ceea ce e cald timp îndelungat cald, ceea ce e rece zile dearândul rece, fără alte pre-
gătiri, fără foc, gheață sau preparate chimice. In urma acestor însușiri eminente e indis-
pensabil THERMOS, pentru călătorii, excursiuni, exerciții militare, vânătorii, în odaia co-
piilor și a bolnavilor, la cure de beut, în căsnicie pentru îngrijirea cinelor, cari se fac deja la amiază și se mănâncă numai după teatru
iarna și vara, scurt cu un cuvânt întotdeauna și oriunde.

Prețuri pentru fluidități cu capsulă de staniol, care
se poate folosi totodată și ca pahar de beut:

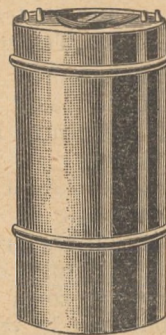

Descrierea sticlei	1/2 litra	1 litra
Imbrăcată în stofă japână de lemn negru	12.—	21.—
de lemn crem ori brun	13.—	22.—
Imbrăcată în piele artif. partea de din	13.—	22.—
jos și de din sus cu staniol		
Imbrăcată cu piele veritabilă, partea de	15.—	26.—
din jos și de din sus cu staniol	19.—	30.—
Imbrăcată detot în staniol	22.—	32.—
în aluminiu și cu capsulă	10.—	14.—
Cutie de piele căptusită cu filț și cu curea	1.50	2.—
Accesorii: Curea pentru purtat în mână	2.—	2.50

Sticlele THERMOS-PICNIC

aduce un
serviciu
neprețuit, pentru că servește pentru mult timp la ți-
nerea gradului căldurei la mâncările răci și calde.
Mâncări gătite la prânz se pot afla d. e. seara după
teatru în aceeași stare, în care s'a pus în sticlă.
Sticlele PICNIC sunt pe din afară frumos staniolizate
și au în partea inferioară o farfurie aurită pe din-
lăuntru.

1 sticlă goală de 1 litra	K 50.—	Curea K 3.—
1 „ „ „ 1 ^{1/2} „	„ „ „	„ 65.—
1 „ „ „ 2 ^{1/2} „	„ „ „	„ 80.—

[377] 1-1

Prețurile se înțeleg din magazinul nostru de aici, dacă nu e altă înțelegere, prin ramburs, pachetarea e cu prețul netto.

Geitner & Rausch — Budapesta